III 212 /18
KNJIŽNICA EDVARDA KARDELJA
O 1257/1986

REČICA OB SAVINJI MOZIRJE

Savinjske NOVICE

Glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva občine Mozirje

Leto XVIII
Številka 1
Januar 1986

LJUBNO GORNJI GRAD

Evidentirani možni kandidati za najodgovornejše funkcije v občini Mozirje

SKUPŠČINA OBČINE:

— predsednik skupščine: Boršnak Anton
— podpredsednik skupščine: Vrhovnik Anton,
— predsednik družbenopolitičnega zbora: Matko Izidor,
— predsednik zbora združenega dela: Hren Anton
— predsednik zbora krajevnih skupnosti: Nastran Matija

IZVRŠNI SVET:

— predsednik Kos Ivo

DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR:

Delegacija OK SZDL: Boršnak Anton, Novak Zdravko, Kralj Lenka, Jurjevec Mimica, Fale Beno, Anžin Ana

Delegacija OK ZKS: Rosenstein Slavko, Strašek Mirko, Šverc Rudi, Vrhovnik Anton

Delegacija OS ZSS: Purnat Ivan, Boršnak Franc, Pečovnik Alojz, Čopar Poldica, Vrtačnik Marija

Delegacija OO ZZB NOV: Miklavc Vlado, Celinšek Jože, Tratnik Mara

Delegacija OK ZSMS: Matko Izidor, Mavrič Ivo, Šporin Tonka

Samoupravne interesne skupnosti

Izobraževalna skupnost: Kuhar Rudi, Knapič Boža,
Kulturna skupnost: Plaznik Alojz, Novak Zdravko,
Telesnokulturna skupnost: Dobovičnik Danilo, Verbuč Gregor, Šverc Rudi,
Raziskovalna skupnost: Cajner Milan, Planovšek Kristjan,
Skupnost otroškega varstva: Strašek Fanika, Podlesnik Anica,
Skupnost socialnega skrbstva: Naglič Minka, Čop Martina.
Skupnost socialnega varstva: Jakuš Anton, Hramec Andreja,
Zdravstvena skupnost: Rakun Jože, Časl Jože,
Skupnost za zaposlovanje: Bele Miran, Trontelj Marjan,
Skupnost inval. pokoj. zavarovanja: Čop Hinko, Herman Edi,
Komunalna skupnost: Miklavc Franc,
Stanovanjska skupnost: Šaponič Drago, Marjanovič Nikolaj.

Lepote zime — foto Ciril Sem

Osnutek resolucije za leto 1986

Pri pripravi osnutka družbeno-ekonomskega razvoja za naslednje leto nismo imeli lahke naloge. Na eni strani še nimamo razdelanega in konkretiziranega srednjeročnega družbenega plana, iz katerega bi bila razvidna detajlnejša opredelitev ciljev in nalog za celotno prihodnje srednjeročno obdobje in s tem tudi leto 1986, na drugi strani pa sedanji gospodarski trenutek, za katerega je značilno, da nekaterih ključnih nalog načrtovanih v tem letu ne uresničujemo v predvidenem obsegu, ne daje zagotovila, da lahko pričakujemo hitrejše razreševanje nastale gospodarske situacije. Tako bomo številne negativne tendence prenesli v naslednje leto, torej prvo leto novega srednjeročnega obdobja. Od tega, kako bomo v tem letu izvajali načrtovane resolucijske cilje našega razvoja, zavisi tudi uresničevanje celotnega srednjeročnega načrta za prihodnje obdobje. Zato je potrebno zagotoviti takojšnjo mobilnost vseh družbenih dejavnikov, odločnejše in učinkovitejše ukrepe in akcije za uresničitev predvidenih ciljev.

V osnutku resolucije družbenoekonomskega razvoja za leto 1986 predvidevamo naslednje skupne naloge in cilje:

— rast industrijske proizvodnje na temelju kvalitetnih sprememb, to je v tehnološko posodobitev proizvodnje in hitrejše tržno prilagajanje proizvodnih programov,
— rast kmetijske proizvodnje na osnovi intenzivnejšega izkoriščanja obstoječih kmetijskih površin,
— rast izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje na račun finaliziranih izdelkov z višjo stopnjo obdelave in več vloženega znanja,
— pospešen razvoj gostinsko-turističnih storitev tudi s pomočjo združenega dela sredstev celotnega gospodarstva za te namene,
— zaposlovanje kvalificiranega in kreativnega kadra,
— učinkovitejše odpravljanje notranjih slabosti kot so:

neustrezna organiziranost, neučinkovito nagrajevanje po delu, neučinkovit informacijski sistem, premalo razvit planski sistem, neobvladovanje nekaterih materialnih stroškov itd.

In katere so najpomembnejše novosti v smislu prestrukturiranja našega gospodarstva po posameznih dejavnostih? Kratek in celovit odgovor: Zelo malo. Določene osvežitve in dopolnitve obstoječih proizvodnih programov predvidevamo na področju lesnopredelovalne industrije pri osvajanju pohištvenega programa na osnovi boljšega izkoriščanja oplemenitenih ivernih plošč (GORENJE GLIN) in programa notranje opreme za vikend objekte (SMREKA Gornji grad), na področju kovinsko-predelovalne industrije pri programu nadaljnjega razvoja žag za hladen razrez kovin (Kovinarstvo Ljubno) in programu osvajanja proizvodnje nekaterih sestavnih delov za lastne potrebe v MGA (minimotorji in elektro motorji) ter področju elektropredelovalne industrije pri proizvodnji navitih komponent v Iskri — Feriti Ljubno (komplementarni proizvodi). Ostalih novosti v tržnem in proizvodnem smislu ne bo, kar pomeni, da bodo razvojni cilji temeljili na obstoječih industrijskih programih, kar prav gotovo ne daje dobre garancije za uspešnejše premagovanje težav, ki bodo nastajale v prihodnjem letu.

Z doslednim izvajanjem zgoraj navedenih ciljev lahko pričakujemo, da bomo:

— povečali industrijsko proizvodnjo za okrog 6%,
— povečali kmetijsko proizvodnjo za okrog 2,5%,
— povečali izvoz blaga in storitev za okrog 10% ter tako dosegli cca 12 mio deviznega priliva,
— povečali število nočitev za okrog 15%,
— povečali družbeni proizvod za okrog 4,5%. Pri tem naj znaša delež zaposlenosti 2%, ostali del pa na račun večje produktivnosti dela.

V kolikor bomo uspešno uresničili predvidene cilje, ne bomo imeli večjih težav pri zagotavljanju sredstev za skupne in splošne potrebe, seveda v okviru ohranjanja obstoječega nivoja teh storitev.

Predlagana resolucijska usmeritev je v osnutku. Zavedamo se, da jo bo potrebno dopolniti, zato naj široka javna razprava da svoj prispevek k kvalitetnejšemu dokumentu, dokumentu, ki mora postati naš skupni dogovor in katerega moramo s polno odgovornostjo uresničevati.

Finkšt Franc, dipl. ing.

Družbeni dogovor o temeljih plana za obdobje 1986-90 sprejet

Pri prehodu iz sedanjega v naslednje srednjeročno obdobje se soočamo z neugodnimi gospodarskimi gibanji. Današnji gospodarski trenutek ni najboljši. Zanj je značilno, da se nam ekonomska situacija poslabšuje in tako prenašamo težko materialno stanje nekaterih OZD v naslednje obdobje v obdobje za katerega lahko upravičeno trdimo, da bo imelo več ali manj značilnosti sanacije in postopne gospodarske ozdravitve, manj pa značilnosti pospešenega družbenega in gospodarskega razmaha. Prav tako nismo pripravljeni na še težje pogoje gospodarjenja tako v tržnem kot tudi v proizvodnem nastopu.

Šibka razvojno-programska aktivnost, zaostalost v tehnološkem razvoju in slaba materialna osnova nekaterih OZD so glavne značilnosti, ki bodo negativno učinkovale vsaj v začetnih letih naslednjega 5-letnegi obdobja na uresničevanje predvidenih ciljev, ki jih načrtujemo. Zato je takoj potrebno, da se takoj organiziramo in spopademo vsak na svojem področju dela z znanimi slabostmi današnjega časa, jih uspešno odpravimo in s polno odgovornostjo izvajamo zastavljene cilje. Le na ta način je možno pričakovati, da bomo vsebino predlaganega družbenega dogovora realizirali in tako dosegli naš skupni cilj.

Cilji, ki jih planiramo za naslednje srednjeročno obdobje, niso neuresničljivi. Res je, da so v povprečju nekoliko višji kot jih predvidevajo razvojni načrti republike in federacije, res pa je tudi dejstvo, da je naš osnovni cilj ta, da dosežemo povprečen nivo razvitosti republike. Boljše in učinkovitejše izkoriščanje nekaterih primerjalnih prednosti, ki jih imamo v občini (npr. lesna industrija, turizem) nam dajejo potencialno garancijo za doseganje predvidenih — v meje realnosti — postavljenih ciljev.

Naj poudarim nekatere osnovne in globalne ciljne opredelitve:

1. Veliko prostora namenjamo kadrovski politiki in zaposlovanju strokovnih in kreativnih kadrov. Računamo da bomo do leta 1990 bistveno izboljšali kadrovsko strukturo zaposlenih. To je povsem razumljivo in nujno potrebno, saj ugotavljamo in pripisujemo večino posledic današnjih zaostrenih gospodarskih gibanj prav njim.

2. Kvantifikacija posameznih elementov gospodarskega razvoja nas obvezuje, da morajo sredstva za akumulacijo in reprodukcijo hitreje naraščati kot kakršnakoli druga oblika porabe. Namenjati in usmerjati jih moramo v kvalitetne razvojne spremembe, torej kvalitetno preobrazbo našega gospodarstva.

3. Izvozna orientacija predvsem na konvertibilno tržišče mora prevzeti odločilno vlogo pri odločitvah za nove proizvodne programe.

4. Razpoložljiva investicijska sredstva bomo v pretežni meri usmerjali v opremo, tehnologijo in kot že rečeno v kadre in akumulativnejše proizvodne programe.

5. Glavno težo naših ravojnih perspektiv nosi industrijski sektor, ki mora mnogo bolj kot doslej izkoriščati razpoložljivo surovinsko osnovo, jo predelati v finalizirane izdelke z višjo stopnjo obdelave in več vloženega znanja ter se pri tem povezati tesneje z drobnim gospodarstvom.

6. V kmetijski in gozdarski dejavnosti načrtujemo srednjeročne razvojne cilje na osnovi intenzifikacije proizvodnje, to je na obstoječih površinah.

7. Zelo poudarjen je razvoj turističnega gospodarstva, ki mora postati domena vsega gospodarstva v občini. V ta namen bomo na osnovi skupno dogovorjenih programov tudi združevali del sredstev iz čistega dohodka za te potrebe.

8. Razvojni cilji na področju gospodarske infrastrukture in družbenih dejavnosti bodo sledili gospodarskim možnostim občine, v prvi vrsti pa bomo v teh dejavnostih skrbeli za ohranitev nivoja doseženih storitev.

9. Pri vseh aktivnostih gospodarskega in družbenega razvoja nas mora tesno in stalno spremljati prostorska komponenta v smeri racionalne rabe prostora in varovanje človekovega, to je našega okolja.

10. Ob upoštevanju navedenih ciljnih opredelitev in večje odgovornosti pri izvajanju predvidenih nalog, lahko pričakujemo, da bomo povečali v povprečju letno industrijsko proizvodnjo za 5,5%, kmetijsko proizvodnjo za 4%, družbeni proizvod za 5%, izvoz na konvertibilno področje za 8,5% in akumulacijo za 5,5%. To pa pomeni tudi porast osebnega in družbenega standarda, ki bo kot najboljši spremljevalec ugotavljal zadovoljstvo oz. nezadovoljstvo nad izvajanjem predvidenih srednjeročnih ciljev.

PREDSEDNIK KOMITEJA ZA DRUŽBENOEK. RAZVOJ IN UREJANJE PROSTORA
Finkšt Franc, dipl. ing.

Naš kulturni praznik

V mesecu februarju počastimo Slovenci spomin našega največjega pesnika Franceta Prešerna s tem, da praznujemo praznik omike. Že leta sem si prizadevajo kulturne skupine v tem času opozoriti na svoje veliko poslanstvo — gojiti in širiti našo slovensko kulturo v pesmi, besedi in tudi drugače.

Tudi naša dolina ne zaostaja v prizadevanjih, da bi vzdušje slavnostnih dni vtisnilo v nas pečat zavesti, da smo dolžni dati naši kulturi več pozornosti, se v njene tokove bolj vključiti in ohranjati besedo in pesem naših prednikov. Kajti kultura, kot je zapisal Josip Vidmar v Slovenskih pismih, to se pravi smiselni duhovni napor, je poglavitna in osrednja vsebina vsega življenja.

Večkrat je ob raznih prilikah slišati, da se do izvirne omike obnašamo mačehovsko, da ji namenjamo premalo pozornosti, premalo možnosti in še bi lahko naštevali. To zaskrbljuje ne le tiste, ki si v prostem času prizadevajo delovati v dobro prosvetljevanja svojega ljudstva, pač pa tudi vse, ki se zavedajo kam vodi pot nekega naroda, ki pozablja na svojo kulturno dediščino v širšem smislu. Bolj bi se morali zavedati, da nas tudi v najtežjih stiskah združuje pesem in beseda naših mater, ki so nam jih polagale v srca, da bi jih ohranili zanamcem. To je častna obveza vsakogar, pa kjerkoli že dela!

Smotri kulture so seveda veliko globji od površnega mišljenja, da je nekomu dovolj, če gre včasih na kakšno kulturno prireditev, če vzame občasno knjigo v roke in jo prebere, če posluša glasbo na radiu... Tu gre za vrlino, ki človeka plemeniti, če doživlja omiko srčno in zavestno. Saj končno kultura ne pozna meja niti krajev, niti dežel, niti držav. Plemenita zavest kulturnih ljudi lahko tako združuje ljudstva ne glede na vero, jezik in stopnjo razvoja. To pa je izredno pomembno poslanstvo kulture na sploh.

Zato želimo, da bi mesec kulture v naši občini ponazoril našo voljo ohraniti vse kar je naše, da bi poglobil v nas smisel za lepo besedo, prijetno zvenečo pesem in za spoštovanje do ljudi, ki so v tem znamenju prizadevni. Izkažimo našo pripadnost kulturnemu narodu, zvestobi ljudskega izročila in zavedati se moramo, da so ljudje, ki nam bodo prinesli v naše dvorane kulturno vedrino, ljubitelji in zanesenjaki, ki ne štedijo svojega prostega časa v dobro omike, v veselje svojih sokrajanov.

A. V.

Pretresli pereča dogajanja

Zadnjo sejo v preteklem letu je občinski komite ZKS namenil pregledu gospodarjenja v občini, raznim organizacijskim vprašanjem in oceni letnih volilno-programskih sej po osnovnih organizacijah.

Ugotovitve o poteku sej po osnovnih organizacijah bi strnili v naslednjem. Vse niso bile volilne, so pa bile dobro pripravljene in tudi razmeroma dobro obiskane. Glede slabe udeležbe so prednjačili v Nazarjah in še na Ljubnem. Dobro pa so ocenili udeležbo v Lučah. Komite je naročil tistim OO kjer je bil obisk slab, da pripravijo ocene o vzrokih.

Po opravljenih sejah je red, da pošljejo zapisnike na komite, vendar jih mnogokje niso poslali, kar smatra komite za malomarnost. Tudi niso vse osnovne organizacije sprejele delovne načrte, to bodo morali nadoknaditi tam, kjer tega še niso storili. Opaziti je bilo, da so se na sejah premalo lotevali perečih družbenih in političnih vprašanj, sicer pa je bilo opaziti višjo raven sposobnosti ocenjevanja razmer. Tako je splošna ocena poteka sej na območju občine dobra.

Franc Finkšt je v kratkih stavkih povedal predvidevanja za naše gospodarstvo, ki bo predvidoma trpelo veliko pomanjkanje sredstev. To kažejo zaključni računi ob tretjem tromesečju, ne pričakuje se pa drugačnih ugotovitev ob koncu leta. Ponekod so finančni zaključki zaskrbljujoči, resolucijskih ciljev ne bomo dosegli, težave so tudi v kmetijski proizvodnji. Opozorili so, da delitveni način dohodka ni dober, preveč je še ekstenzivnega zaposlovanja, vse to narekuje korenite ukrepe za izboljšanje stanja. Nato je Franc Finkšt govoril o resoluciji za naslednje leto (1986). Predvidevanja so pač v okviru možnosti, seveda pa ni pričakovati kakih velikih naložb.

V razpravi so nekateri menili, da vlada med delegati vse premalo zanimanja za bistvena družbena vprašanja; to je bilo dobro opaziti na zadnji seji Zbora združenega dela SO Mozirje. Opaziti je premalo povezave med delegacijami in vodstvi delovnih organizacij. Takšen odnos do delegatskih dolžnosti seveda zmanšuje učinkovitost celotnega sistema. Podpreti je treba razvoj turizma v občini, tu so še neizkoriščene možnosti.

Menili so, da je v danih trenutkih težko utemeljeno predvidevati kako bo v letu 1986. Vse se namreč hitro spreminja, tako tudi predpisi, ki so često nedorečeni. Nekateri teh jemljejo voljo do večje vneme za izvoz in podobno. Vsekakor je nujno pričakovati še bolj zaostrene pogoje na trgu doma in v tujini, to pa narekuje skrajno mero previdnosti in znanja.

Ob koncu so sklenili, da bo volilna konferenca v organe ZKS občine Mozirje v soboto, dne 22. 2. 1986.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Mozirje pred zadnjo sejo v letu 1985

Boljše delo v sindikatih

Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so obravnavali poleg nekaterih organizacijskih vprašanj znotraj sveta še o poteku sindikalnih zborov po osnovnih organizacijah. Pri tem so ugotavljali spremembe na boljše, več zavzetosti za delovanje v sindikatu in premike na bolje v odnosu do samega sindikata. Mnogo je bilo storjenega na polju delegatskega odločanja, pa tudi v samoupravljanju so marsikje stanje izboljšali. Sploh pa bodo morali sindikati tudi v naprej budno bdeti nad razvojem samoupravljanja, saj se marsikje pojavljajo težnje, da bi se to omejevalo.

Na zborih je bilo slišati dosti zelo kritičnih opozoril, včasih pa je opaziti, da se delavci prepozno obračajo na sindikate in da ne pojmujejo še dovolj vloge te organizacije. Naša slabost pa je, da pri določenih ukrepih, ki jih zastavimo za spreminjanje razmer prehitro odnehamo in ostane določeno vprašanje nerešeno. Delavci se zavedajo, da je gospodarski položaj zelo resen in želja je, da bi se še bolj strnili okoli sindikata.

Preko 80% sindikalnih organizacij je na zborih izvolilo nove predsednike. Nova vodstva je treba ustrezno oborožiti z znanjem, da bodo lažje premagovali težave pri delu. Seveda pa je marsikje odnos s strani vodstva delovne organizacije do sindikata slab, tako je bil primer, ko je vodilni delavec določil dan zbora sindikata in ne osnovna organizacija.

Predsedstvo je ugotovilo, da je na sploh obveščanje v delovnih kolektivih prešibko in marsikdaj nestrokovno ali pa neprimerno. To potem seveda povzroča težave v medsebojnih odnosih. Celo na zborih sindikata je besedo delavca le redko slišati, kar potrjuje dejstvo, da o dogajanju znotraj svoje sredine premalo ve.

Družbene dejavnosti 1986

Načeno željo v tekočem letu ohraniti raven lansko letnega obsega in kakovosti v družbenih dejavnostih v občini. Seveda je vse odvisno od gospodarskega položaja v občini, kajti le te okoliščine krojijo možnosti obsega družbenih dejavnosti.

Franc Vuga, predsednik Komiteja za družbene dejavnosti v občini Mozirje je v razgovoru z nami dejal, da je posebna težava z izvajalskimi organizacijami, ki imajo sedež izven občine, saj si te želijo financiranje, kot je v njihovi občini, ne upoštevajo pa dovolj našega gospodarskega stanja. Za nas pa je merilo le gmotno stanje, ki ga omogoča naše gospodarstvo. Zato preseganje planov ne bo mogoče, niti ne bomo dovolili kakršnega koli izsiljevanja, kar je v preteklosti povzročalo hudo kri. Tudi primerjave z republiškimi kriteriji so nevzdržne, saj niso vedno odraz naših možnosti.

Zaposleni v družbenih dejavnostih se bodo morali v bodoče bolj zavedati, da bo možna delitev OD le skladno s sredstvi, ki bodo na voljo, ne pa po primerih iz drugih občin, posebno tistih, kjer je gospodarstvo močnejše in razpolagajo z več sredstvi.

Na sploh se čuti potreba po boljšem samoupravnem delu v interesnih skupnostih. Zato bo vsa pozornost služb usmerjena h kakovosti delegatskega delovanja v skupščinah. Doslej še ni znanih sprememb v samoupravni strukturi skupščin in njenih organov. Vsekakor pa bo treba delo vseh teh bolj vsebinsko poglobiti in racionalizirati. Vsekakor bo treba doseči večji vpliv delegatov na odločanje v SIS. Da pa bi o delu SIS tudi v kolektivih več vedeli, si bodo prizadevali delavci služb in člani odborov pri skupščinah SIS seznanjati delovne kolektive na neposreden način. Tako bi približali probleme s katerimi se ubadajo v SIS neposrednim proizvajalcem oziroma delavcem. V službah pripravljajo bolj kakovostne in sprotne preglede stanj, da bodo ti vedno na voljo delegatom v takšni obliki, ko bodo tudi uporabni na vseh ravneh.

Ob koncu pogovora je Franc Vuga povedal, da smo v prejšnjih letih beležili najhitrejšo rast sredstev v zdravstvu, kar pa je pomenilo krčenje gmotne osnove drugih dejavnosti. V naprej bo treba dati večji poudarek vzgoji in izobraževanju, ostale dejavnosti pa ohraniti na sedanji ravni.

SZDL združuje dejavnike kraja

V Mozirju je mnogo težje delati kot v manjših krajih, je že kar uvodoma poudaril Slavko Žager predsednik KK SZDL. Zakaj? Ker pač postaja kraj v marsičem prebivališče ljudi, ki sicer združujejo delo in svoja hotenja v drugih krajih. To odtujuje ljudi tudi miselno. Pa se zato manj vključujejo v krajevna prizadevanja.

Slavko Žager pozna vsakogar v Mozirju in okolici, to mu omogoča že njegov poklic,

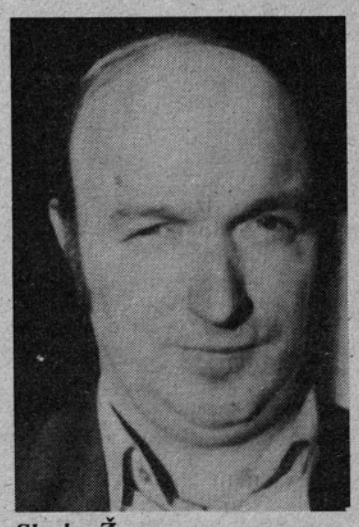

Slavko Žager

vendar pa meni, da je pri delu v SZDL to zelo potrebno, kar tako lažje usmeri svojo pozornost nekomu, ki bi lahko tu ali tam priskočil na pomoč in le redko kdo mu to odkloni. SZDL je namenjena povezovanju interesov in dela v družbenem življenju nekega kraja in tu je njena velika vloga, pa tudi možnost.

Predsedstvo KK Mozirje je dobro sestavljeno, zato tudi uspešno dela, to je vse bolj čutiti, posebno ob večjih prireditvah, ko je treba zbrati vse kar je voljno sodelovati. Tudi oba vaška odbora v Šmihelu in Lepi njivi sta prizadevna. Potem pa dobro sodelovanje s krajevno skupnostjo, pa se stvari že hitreje premikajo, pa tudi bolj uspešno. Slavko Žager je zato prepričan, da bo mozirska SZDL zmogla delo za volitve dobro pripraviti, tudi izbor delegatov bo kot kaže dober. Dosedaj so priprave za to veliko nalogo v redu izvršili in evidentirali so dovolj krajanov za možne delegatske kandidate. V kratkem bodo na predsedstvu SZDL opravili ožji izbor kandidatov, nato pa bodo s predvidenimi bodočimi delegati govorili, da bi na ta način zagotovili ustrezno udeležbo kandidatov. Končno besedo bo imel zbor krajanov, temu pa bo sledila kandidacijska konferenca. Tako želijo, da bi pri odločanju o kandidatih sodelovalo čim večje število ljudi. Tako ne more biti očitkov, da priprave za izbor kandidatov niso bile demokratične.

Več pozornosti kmetijstvu

V naši kmetijski zadrugi si že leta nazaj prizadevajo povezati razne dejavnosti, ki ta-

Alojz Plaznik

ko ali drugače sodijo v zadrugo v celoti. Seveda se včasih zatika, ker pa je miselnost še vedno preveč enostranska. Nekoliko težav je v dojemanju družbene vloge zadruge, meni direktor Alojz Plaznik, ki je prevzel dolžnosti po tem, ko je prejšnji direktor Anton Vrhovnik prevzel dolžnosti člana KPO v Glinu. Organizacijske oblike so dobro zastavljene in tudi uveljavljene, treba pa jih je seveda dopolnjevati, kot zahteva to čas in razvoj.

Predvsem je treba utrjevati samoupravljanje na vseh ravneh, predvsem pa kmečko samoupravljanje v zadružnih enotah, ki so osnovna celica zadruge. Prav slednje je zelo pomembno, pa se še ne uveljavlja v zadostni obliki.

Seveda je zadruga zaradi zelo pestre dejavnosti marsikdaj izpostavljena raznim dodatnim težavam, ko gre za usklajevanje interesov. Prav tu bi morale zadružne enote odigrati svojo samoupravno vlogo! Kjer je tako tudi ni težav. Nekatere ukrepe bi morali pač bolj strpno in z večjim razumevanjem sprejeti, seveda je to pričakovati le od dobro obveščene sredine, tudi tu nam stvari nekoliko šepajo.

Zagate s katerimi se naše kmetijstvo srečuje niso nobena neznanka. Že dosti je bilo o tem prelitega črnila. Le ukrepov je manj, namreč takih, ki bi učinkovito preprečevali nenehno poglabljanje nesorazmerja med cenami potrebščin in izdelkov v kmetijstvu. Pričakovati je, da bo v naslednjem srednjeročnem obdobju bolje, saj tako so postavljene smernice naših načrtov . V naših razmerah je razveseljivo, da zaradi nemogočih cen krmil čreda ni v upadanju, je pa seveda manj izkoriščena, se pravi njene proizvodne zmogljivosti niso izrabljene! Lahko bi rekli, da so naši rejci krizno stanje dobro premagovali, kar kaže na veliko strokovno usposobljenost naših kmetov.

Kot vse kaže je pričakovati večje pospeševanje hribovskega kmetijstva. Tako se obeta po določilih srednjeročnega načrta razvoja kmetijstva. Dejstvo je, da hribovske kmetije veliko dražje proizvajajo, pa ne po svoji krivdi, pač zaradi težjih pridelovalnih pogojev.

Razna dodatna sredstva bodo omogočila lažje gospodarjenje v teh okoljih. Ta pa bodo na voljo združenim kmetom, to so tisti, ki imajo z zadrugo celovito pogodbo o proizvodnji.

Ob koncu razgovora je Alojz Plaznik poudaril željo zadruge po sodelovanju z vsemi delovnimi organizacijami v občini in z nekaterimi v Vojvodini. Te stike so že pred časom s pridom uveljavljali.

O mejnih vprašanjih

Komisija za mejna vprašanja pri SO Mozirje je imela sejo na kateri so poročali o stanju na mejah in izgledih za mednarodni mejni prehod na Pavličevem sedlu.

Najprej nekaj splošnih podatkov. Meja poteka na območju naše občine v dolžini 16,5 km. Kot so povedali, bo treba ponekod mejno črto očistiti. Ponekod namreč ta ni očiščena, mora pa biti, zato bodo mladinci pripravili občinsko delovno akcijo in mejo očistili. Začasna dovoljenja za prehod meje se dajejo tudi na krajevnih uradih v Lučah in Solčavi. Kot je znano je prehod meje poenostavljen od lani 15. aprila za planince na obeh straneh meje. Ta pot poteka preko Kamniškega sedla in spet preko Pavličevga sedla v obe smeri. Zaradi sezonskega značaja je odprta od 15. aprila do 15. novembra. Kot ugotavljajo naši obmejni organi večjega prometa lani ni bilo. Pač pa so beležili v preteklem letu 763 prehodov, od teh 428 naših državljanov in 335 tujcev. Posebno oktobra je bilo kar dosti prehodov z avstrijske strnai. Ko je bil govor o nedovoljenih prehodih, so povedali, da teh ni bilo veliko. Zajeli so štiri češke državljane, ki so očitno nameravali nedovoljeno prestopiti mejo. Bilo je nekaj primerov, ko so nabiralci borovnic zašli v nedovoljeno območje, sicer pa ni bilo prestopkov.

Opaziti je povečano število prehodov motoriziranih prek Pavličevega sedla iz avstrijske strani. Zato je spet stopilo v ospredje vprašanje ureditve meddržavnega prehoda na tem območju. O tem kako so potekala pogajanja v komisiji za mejna vprašanja obeh sosed (Avstrije in Jugoslavije) lani v Mariboru, pa smo že obsežno poročali. Dejstvo je, da na avstrijski strani ni volje do ureditve tega prehoda. Takšno stanje je ugotoviti že dolga leta in se tudi sedaj ni nič spremenilo.

Umetnik svojega poklica, rezbar Alojz Prepadnik

100.000 m² masivnih oblog letno

Za proizvodnjo masivnih oblog so bili v tem letu postavljeni previsoki cilji, ki niso v skladu z obstoječimi tehnološkimi zmogljivostmi v tozdu Žagarstvo. Proizvodnja 200.000 m² masivnih oblog je na enem večvretenskem skobelnem stroju nemogoča.

Tehnološke zmogljivosti dopuščajo v najboljšem primeru 100.000 m² masivnih oblog letno. Na začetku leta se je zdelo, da je tudi ta količina nedosegljiva, po proizvodnih rezultatih v novembru, ki so najvišji v zadnjih letih, pa je količina 100.000 m² že dosežena. V novembru ugotavljamo namreč rekordno proizvodnjo 15.000 m² masivnih oblog. Ob tem moramo upoštevati tudi dejstvo, da so možnosti za sušenje lesne mase za te izdelke v tem času omejene in da so delavci opravljali svoje delo tudi v podaljšanem delovnem času.

V tozdu Žagarstvo so začeli izdelovati tudi polbrune, in preusmerili proizvodnjo na izdelavo čim tanjših oblog (od 9 mm naprej), kar zagotavlja optimalni izkoristek lesne mase.

Proizvodnja oblog je potekala usklajeno s prodajo, saj so vse te izdelke skorajda sproti tudi prodali.

(Informator)

O pripravah na volitve

Z evidentiranjem smo v glavnem zaključili v novembru 1985 in pripravili tretje zbirno poročilo. Po stanju 30. 11. 1985 je v naši občini evidentirano naslednje število možnih kandidatov:

a) v skupščine DPS: 489 iz TOZD in 214 iz KS = 703
b) v skupščine SIS: 677 iz TOZD, TZO, TOK, obrtne dejavnosti in 521 iz KS = 1198
c) v DPZ SO: iz DPO 32 delegatov

Skupaj je bilo evidentiranih 1933 delegatov, od tega je 807 žensk, 26 pripadnikov drugih narodnosti, 422 delegatov starih do 27 let, 842 do 40 let, 510 do 55 let in 127 nad 55 let, 293 članov ZK, 69 udeležencev NOB, 56 delavcev na vodilnih mestih. Po izobrazbeni strukturi pa je stanje naslednje: 304 z osnovnošolsko izobrazbo, 58 nekvalificiranih, 133 polkvalificiranih, 403 kvalificiranih, 43 visokokvalificiranih, 569 s srednješolsko izobrazbo, 214 z višješolsko ter 61 z visokošolsko izobrazbo.

Zavedamo se, da se mora demokratičnost postopkov potrditi ob evidentiranju in določanju kandidatov, da bo ta nova delegatska sestava uresničevala naše razvojne možnosti ob sprejetju planskih dokumentov za srednjeročno in delno tudi za dolgoročno obdobje, saj hočemo z njimi premagati sedanje težave. Pri evidentiranju so povsod upoštevali tiste delovne ljudi in občane, ki imajo ustrezne kvalitete, ki bodo naloge predano, zavzeto, resno in dosledno tudi opravljali. Sestava evidentiranih je tako po izobrazbeni kakor tudi starostni strukturi sorazmerno dobra. V njej je vse več mladih, kar kaže na to, da poskušamo odpraviti dosedanje pretirano nezaupanje v nje. Boriti se moramo proti pogostim primerom, ko nekomu na osnovi halo efekta dajejo pečat sposobnosti oziroma nesposobnosti za opravljanje določenih nalog, ki so največkrat odraz osebnih mnenj ali celo sredstvo, da nekoga onemogočimo in mu ne damo niti možnosti, da bi se lahko uveljavil. Določanje in izbiranje kandidatov bo zelo težka in odgovorna naloga, ki bo marsikje tudi pod pritiskom neizpolnjenih obljub, pa naj bo to v krajevni skupnosti ali v temeljni organizaciji združenega dela. Izbirali bomo delegate po zavzetosti, znanju, delovljnosti, zavzetosti za naš samoupravni sistem, predvsem pa po odgovornem odnosu do funkcije, ki mu jo bo družba zaupala, da bo to zaupanje baze tudi opravičil. Zato naj bodo te volitve ena od preizkusov politične zrelosti vseh, da se zoperstavimo malodušju, ki je marsikje prisotno, ni pa brezizhodno. Delovne volje je še dovolj, zato si bomo še naprej prizadevali za zaupanje večine ljudi, ki so kot je dejal Mitja Ribičič — edina sila družbenega napredka in najboljši način preprečevanja raznih odklonov. Za te pa, naj bo še tako boleče, nismo bili nedovzetni. Zato naj tudi te volitve postanejo odraz zrelosti mladega političnega sistema in zaupanja v človeka, njegove sposobnosti in delo.

OK SZDL Mozirje

Predsednik občine je pred novim letom povabil vodilne delavce v občini

Govedoreja v dolini

Z mlečno proizvodnjo lani so v Gornji Savinjski dolini, ki je tudi sicer v glavnem usmerjena v mlečno govedorejo, v glavnem zadovoljni, je povedal vodja pospeševalne službe Zgornjesavinjske kmetijske zadruge Mozirje dipl. kmet. inženir Andrej Presečnik.

Letni načrt so presegli za 930 litrov, kar je komaj promil nad načrtovanimi količinami odkupljenega mleka, vendar je treba povedati, da so na polovici leta zaostajali za letnim načrtom pridelave za celih 180.000 litrov oziroma za 4,5 odstotka.

Vzrok za doseganje in rahlo preseganje letnega načrta odkupa mleka v Gornji Savinjski dolini pripisujejo v kmetijski zadrugi predvsem ugodnemu vremenu v drugi polovici leta 1985, ko so kmetje lahko pridelali dovolj domače krme.

Seveda so svoje pozitivne učinke dodali dvakratni popravki odkupne cene mleka, kar je zagotovilo stabilno pridelavo.

Prireja pitancev v Gornji Savinjski dolini ni dosegla tako dobrih rezultatov, predvsem zaradi neustreznih cen oziroma cenovnih neskladij, pa visokih obresti in bistveno manj zaradi popuščanja pri tehnologiji prireje ali zaradi slabše krme.

Lahko rečemo, da so za manjši uspeh pri pitovni prireji še najmanj krivi kmetje, kriva tudi ni kmetijska zadruga, ampak gre za učinke neprave kmetijske politike na republiški in še bolj na državni ravni. Točnih podatkov o uresničevanju letnega načrta pitovne prireje v ZKZ Mozirje še nimajo, vendar računajo, da je za pet do osem odstotkov pod načrtom.

Letos načrtujejo v Gornji Savinjski dolini dva do triodstotno povečanje kmetijske proizvodnje. Pri mleku to predstavlja 9 milijonov 500 tisoč litrov, pri pitancih pa glede na spremenljive pogoje prireje ne nameravajo povečati obsega pitanja, ampak ga mislijo zadržati na sedanji ravni.

Spodbudno je, da stalež živine rahlo raste, predvsem na račun osnovne črede, krav, kar je nedvomno v teh časih za kmetijstvo izjemno razveseljivo. Končno je res tudi to, da je mogoče stalež pitancev relativno hitro popraviti, v kolikor obstoja dobra osnovna črede krav. Razumljivo, da takojšnjega popravka pri pitancih ni mogoče narediti v nekaj mesecih, v dveh, treh letih pa to vendarle gre.

Povsem na stranskem tiru je tudi v Gornji Savinjski dolini ovčereja, predvsem zaradi neugodnih odkupnih pogojev v republiški, lahko govorimo celo o stagnaciji ovčereje, medtem ko je konjereja bolj ljubiteljska dejavnost, čeprav dohodkovno ni nezanimiva.

Poljedelska pridelava v Gornji Savinjski dolini je v glavnem bolj simbolična, čeprav bodo v zadrugi letos odkupili kakšnih 15 do 20 ton pšeničnega zrnja, kar ne sodi v obveznostni okvir tržne pridelave po republiškem ključu za občine, ampak je le posledica kolobarjenja na njivah. Ostale »stranske« dejavnosti, ki so še vezane na Gornjo Savinjsko dolino so praktično v družbenem smislu zanemarljive, saj sadjarstva praktično ni, ribez je lani precej pozebel, perutninarska oziroma brojlerska proizvodnja pa je že nekaj časa v Slovenij v nazadovanju, podobno kot prašičereja in že omenjena reja pitancev. Napreduje delno le proizvodnja jajc, vendar tudi ne tako, kot bi bilo zaželeno, čeprav je dohodkovno zanimiva.

MITJA UMNIK

Uspešni čebelarji

V občini Mozirje deluje čebelarsko društvo v taki ali drugačni obliki že od leta 1920. Nekoč je namreč čebelarstvo pomenilo izredno pomembno kmetijsko dejavnost. Bilo je seveda tudi bolj razširjeno kot danes.

Društva povezuje med seboj Občinska čebelarska zveza v katero je vključenih 7 družin in sicer Mozirje, Kokarje, Gornji grad, Solčava, Luče, Ljubno in Rečica ob Savinji. To mandatno dobo vodi zvezo Vlado Kuster. Zanimivo je vedeti, da povezuje naša zveza kar 231 čebelarjev in čebelark, ti pa imajo skupaj 2816 panjev. Največ čebelarijo v panjih Žnidaršič.

Čebelarji v naši občini so koopercijsko povezani z ZKZ in kot sami povedo, je ta povezava dobra in uspešna. Zadruga odkupuje čebelje pridelke, predvsem med, ki je prav na našem območju zelo kakovosten. Kadar je letina dobra, prodajo čebelarji zadrugi tudi več kot 30.000 kg medu. To pa pomeni dober izvoz, saj je med iz doline iskan.

Čebelarstvo se tako počasi spet uveljavlja. Pri tem ne smemo zanemariti hranilne vrednosti medu, morda tudi ne zdravilne, seveda pa je v današnjih časih pomembo, da med dobro izvažajo.

Od nekdaj je imelo čebelarstvo veljavo v kmetijstvu prav zaradi naravnih zakonitosti, saj poznamo čebele kot dobre opraševalke rastlinja. No, za predstavo naj povemo, da čebela obleti dnevno povprečno 500 cvetov! Seveda se čebele borijo tudi z raznimi sovražniki kot so ptice, ose, sršeni, in podobno. Najhuje pa so družine prizadete vsled vse več bolezni. Množična nevarnost preti tem marljivim živalicam s strani raznih strupenih škropiv, če se ta nestrokovno uporabljajo.

Zato bi morali uporabniki škropiv ravnati tako, kot velevajo navodila in morali bi upoštevati škodo, ki lahko nastane na čebeljem zarodu. Vsi bi pač morali ceniti naravne danosti, pa bi marsikaj bilo bolje.

Turistična kultura

Že od nekdaj vemo, da spada k uspešnemu turizmu tudi kulturni odnos do gostov. Mi se radi pohvalimo, da smo turistično območje, da imamo take in drugačne možnosti, pri tem pa krepko zapostavljamo vzgojo prebivalstva v te namene. Dežela, ki nima prijaznih ljudi in sogovornikov turistov, pač nima izgledov, da bi bila v turizmu uspešna.

Celjska turistična zveza se tega krepko zaveda, zato že leta nazaj prireja razne oblike dela, ki naj bi opozarjale na urejeno okolje, na urejene kraje in na vzgojo ljudi za tujski promet. V to vključujejo tudi šole in ustanavljajo na njih krožke. Sedaj predlagajo, da bi se ti krožki odslej imenovali »podmladki«.

Preverjanje znanja so opravili na posebnem testu meseca decembra v Celju. Tega se je udeležilo 40 skupin iz celjske-ga območja. Ocenjevalna komisija pa je bila sestavljena: prof. France Sirk, Jaka Majcen in prof. Zoran Vudler. Torej najvidnejši turistični delavci celjskega območja. Iz naše doline so se testa udeležile skupine šol Mozirje, Ljubno in Luče. Od teh je prislužila oceno prav dobro le skupina z Ljubnega, dočim sta skupini iz Mozirja in Luč dobili oceno dobro.

Komisija je v zaključnem poročilu opozorila na to, da so se učenci sicer dobro pripravili, da pa so površni glede izgleda izdelkov. Tudi s slovenščino so marsikateri skregani. Sicer pa je trud že rodil sadove, saj so se stvari vendarle premaknile na bolje. Tu gre zahvala prizadevnim mentorjem in seveda šolskim vodstvom, ki so dojela, da je tovrstna dejavnost tudi med mladimi potrebna.

S srečanja predstavnikov občine z duhovniki v naši občini

Več za malo gospodarstvo

V Lučah dela in živi ključavničarski mojster Emil Češnovar. Ima dobro vpeljano delavnico, le nekoliko tesna je za njegove načrte, kot sam pravi. In ker tam kjer je sedaj niso možnosti za razširitev, namerava graditi večje delovne prostore pri strelišču v Podvolovljeku.

Obrti se je izučil v Celju, leta 1969 pa je pričel v lastni delavnici in sedaj zaposluje 4 ključavničarje, pa bi potreboval še tri, vendar je kot pravi kar težko dobiti dobrega delavca te stroke. Kaj dela? Ja, za naročnike, največ izen občine in je kot kooperant ZKZ med delovnimi organizacijami upoštevan, tako ne zmanjka dela, še preveč ga je, le kot rečeno ni prostorskih pogojev, da bi vse zmogel.

Lahko bi torej rekli, da je Emil Češnovar kot obrtnik znan daleč naokoli, pa tudi v kraju samem je priljubljen, saj ne odkloni nobenega dela, ki ga lahko opravi v svoji stroki, torej tudi popravil ne. Kot krajan pa se vključuje v delo krajevne samouprave in pri tem je znan, da rad pomaga pri stvareh skupnega pomena, kot je nedavna bil stolp za TV anteno, ki se je pretežno naredil v njegovi delavnici, sicer so delali na njem ključavničarji Lučani. Emilovo pravilo je, da mora človek živeti s krajem!

Beseda da besedo! V krajevni skupnosti bi se dalo veliko več narediti, meni Češnovar, pa žal ni gmotnih možnosti. Te so vse slabše, zato je težko narediti kaj novega, ljudje pa so že tako zelo obremenjeni z vsemi mogočimi prispevki in ne zmorejo dodatnih dajatev. Je volja do dela in napredka, ni pa volja do hitrejšega razmaha drobnega gospodarstva. To je sistemsko vprašanje, tega občina sama ne more spremeniti kaj prida. Številni ljudje se vozijo delati izven kraja in tako prispevajo svoje moči drugim krajem in občinam, mi pa bi lahko z načrtnim usmerjanjem drobnega gospodarstva za marsikoga našli delo doma. Obrtniki na sploh niso pravilno družbeno vrednoteni, kar vse mečemo v en koš in to v tistega, ki ni ravno najuglednejši! To ni prav, saj bi ob dobrem nadzoru hitro ugotovili kdo je tak, ki sodi v vrste tistih, ki radi pozabijo na družbene obveze in kdo daje cesarju kar je njegovega. Povsem jasno mi je, meni Češnovar, da so davki potrebni in povsod so, vendar pa ne moremo reči, da je sistem obdavčitve pri nas v redu. Prav tu pa šepa. In povzroča veliko jeze ter včasih stranpoti. To ni dobro, da se, denimo meni, ki delam vsaj 10 ur dnevno prizna OD okoli 38000 din mesečno. Le kdo v takšnem obsegu še dela za ta denar. Vidite, je dejal povsem mirno Emil Češnovar, to človeka jezi!

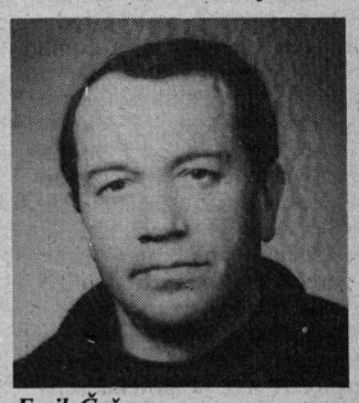

Emil Češnovar

Vsakdo, ki je kdaj govoril z Emilom Češnovarjem je lahko hitro ugotovil, da je zelo razgledan. Ko je bil govor o strokovnosti, je namreč sogovornik potarnal, da mu je zelo žal, ko ni najmanj strojni inženir, saj se srečuje z delom, ki bi to zahtevalo in seveda tudi z ljudmi, ki to so. Zato poudarja lastno znanje, to pa se še premalo ceni!

Med kramljanjem razgrne kot krajan svoje poglede na razvoj kraja. Tega vidi v turizmu, vendar pa jih prav tu čakajo velike naloge. Morajo namreč doseči zanimivost zimskega turizma, prestaviti, oziroma postaviti novo vlečnico, kajti brez nje smučanje ni zanimivo. Kraj bi tako tudi pozimi privabljal ljudi, kar je želja vsakega krajana. Dobre zamisli in želje za razvoj domačega kraja so Emilu Češnovarju lastne in iskrene!

A. V.

Srečanje z duhovniki

Tudi letos je predsednik občine skupaj s predsednikom OK SZDL povabil ob novem letu duhovnike, ki delajo na župnijah v naši občini. Zbrali so se v dvorani nazarskega doma.

Srečanja imajo namen poleg vljudnostne narave tudi nuditi možnost sproščenega razgovora o vsemu kar zanima obe strani. Že dosedanje izkušnje so pokazale, da se ob takih prilikah mirsikaj koristnega dogovori in kar je najvažnejše, predstavijo se medsebojne težave, če te so.

V uvodnih besedah je predsednik občine Alojz Plaznik pozdravil vse navzoče duhovnike in člane teles, ki imajo opraviti z verskimi vprašanji, tako pri SO Mozirje, kot pri OK SZDL Mozirje. Poudaril je, da je obojestransko spoštovanje doslej dokazalo voljo do dobrega sodelovanja. Da želi izreči v imenu vseh družbenopolitičnih organizacij in v imenu občine prepričanje, da bo tako tudi ostalo. Zaželel je duhovnikom pri njihovem delu uspehe, predvsem pri vzgoji naših ljudi v dobre državljane in pri vzgoji dobrih medčloveških odnosov. Vse to je seveda prvenstvena naloga nas vseh, pa kjerkoli že delamo, je menil Alojz Plaznik.

Za lep sprejem se je zahvalil v imenu duhovščine mozirski dekan Alojz Žager, ki je menil, da dobri medsebojni odnosi poglabljajo tudi dobre medčloveške odnose. Tudi duhovniki želijo humano družbo in ljudi v njej. K temu želijo tudi prispevati po svojih močeh. Poudaril je dobro sodelovanje med duhovniki in oblastvenimi organi, ki se iz leta v leto še izboljšuje. Tako naj bi tudi ostalo, saj se morebitne težave najbolje rešujejo v znamenju dobre volje. Zaželel je skupščini občine in njenim organom uspešno delo v novem letu.

V nadaljevanju so navzoči poslušali kratko obrazložitev delovanja naše kulturne skupnosti na področju varstva kulturne dediščine. Ob tem so duhovniki opozorili na nekatera odprta vprašanja okoli prenove katedrale v Gornjem gradu, ki je v zaskrbljujočem stanju. Dalje bo potrebno pridobiti strokovno mnenje glede novega kritja strehe na cerkvi v Podvolovljeku, tudi za prenovo župnišča v Bočni bodo morali strokovnjaki celjskega zavoda za spomeniško varstvo reči svoje. Dogovor je bil, da naša kulturna skupnost opozori zavod na ta vprašanja in zaprosi za čimprejšne oglede oziroma v Gornjem gradu za skupen sestanek vseh dejavnikov, ki bi lahko prenovo katedrale pospešili.

KULTURA ☆ KULTURA ☆ KULTURA ☆ KULTURA ☆ KULTURA

O sporedu meseca kulture

Razširjena seja izvršnega odbora ZKO Mozirje je obravnavala možni spored prireditev v mesecu februarju. Dejstvo je, da bo v dolini kar lepo število zanimivih prireditev in predstavitev kulturne dejavnosti. Ob tem bo 7. 2. v Bočni pričetek meseca kulture z nastopom Slovenskega okteta. Na Ljubnem bo od 3. do 9. 2. teden slovenskega filma in večer ko bo prilika govoriti s filmskimi ustvarjalci. Kot zaključek bo na sporedu film Očka na službenem potovanju. V Šmihelu bo domače društvo slavilo 40 letnico in bo priredilo koncert in recital. Luče in Nazarje bodo pripravile skupne koncerte svojih zborov, seveda izmenično v enem in drugem kraju. Gornji grad bo gostoval s Kajuh-Štihovo dramo Mati v drugih krajih doline. Mozirje bo imelo premiero na novo naštudirane igre Jara meščanka, ki jo režira mladi režiser Miran Cesar. Tudi lutkovna skupina je pripravila igrico Igorja Svetka Butalske razglednice. Prvi nastop dramske skupine z igro je že načrtovan za 15. 2., ponovitev pa za 16. 2. v Mozirju. ŠKUD COŠ Gornji grad je pripravil igro Volk in kozlički, igral pa jo bo po potrebi kjerkoli so zato pogoji. Plesna skupina z Ljubnega se bo predstavila domačemu občinstvu 2. 2. ob 15. uri na Ljubnem. Tudi godba na pihala bo nastopala, vendar ne samostojno, pač pa skupaj s kakim zborom. Glasbena šola Mozirje pripravlja v tem času javni nastop mladih glasbenikov, za sedaj mislijo, da bo to 28. 2. v Nazarjah. Na Ljubnem bo 9. 2. še Prešernova proslava. Razstavna dejavnost bo pestra, saj bo Galerija v Mozirju gostila najprej razstavo kitajske fotografije 19 stoletja, nato pa bo akademski slikar Muhovič predstavil svoja dela. Matična knjižnica pa namerava predstaviti novo knjigo Podobe iz preteklosti Mozirja in pesniško zbirko avtorjev Weissa in Muhoviča. Tudi v Mozirju bo koncert Slovenskega okteta, nekaj ur prej kot v Bočni. V Gornjem gradu pa bo nastopilo Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane 16. 2. ob 19. uri.

Tako smo pač nanizali prireditve, ki jih načrtujejo. Seveda do zaključka redakcije ni bilo možno dobiti dokončnega sporeda, ta bo na lepakih!

Sekretar SZDL o kulturi

Sekretar OK SZDL Zdravko Novak nam je odgovarjal na tale vprašanja.

Novice: Kako dolgo ste delali kot ljubiteljski kulturnik?

Novak: Že od leta 1958, ko sem se kot mlad učitelj vključil v Šmartnem na Pohorju med igralce. Pod režijo sodnika Na-

Zdravko Novak

htigala smo igrali kar zahtevna dramska dela. Kot prosvetni delavec sem čutil dolžnost do kulturnega delovanja. Pozneje sem se poskusil z režijo, predvsem sem pripravljal igre z otroci v Radmirju, kjer sem tudi učiteljeval. Seveda pa ne gre izpustiti navdušenja, ko sem takoj po vojni kot mladenič stopil na oder, takrat so ljudje kar požirali slovensko besedo in pesem, bilo je navdušenje, ki si ga je danes težko predstavljati. Ko sem prišel na Rečico, sem kmalu prevzel tajniške posle pri prosvetnem društvu, pa tudi igral sem pod vodstvom Rozike Bidrove in Ivana Straška. Kot društveni delavec sem si prizadeval za usposobitev dvorane, ki je uspela ob veliki pomoči krajanov in krajevne skupnosti.

Novice: Vaša kulturna dejavnost dokazuje, da o ljubiteljski kulturi dosti veste. Smatrate, da lahko tudi SZDL vpliva na kulturno dejavnost?

Novak: Pri OK SZDL imamo Svet za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo, ki je neke vrste usmerjevalno telo. Neposrednega vpliva na delo v kulturnih sredinah nima, vendar pa lahko veliko stori s tem, da opozarja na nekatere probleme, ki se v kulturi pojavljajo in predlaga rešitve. Lahko bi torej globlje posegala v dogajanja v tem smislu, vendar žal ni povsem tako, čeprav bi naj sploh SZDL kot frontna organizacija imela več vpliva na kulturno življenje in morala bi ga imeti! Posebno velja to za krajevne organizacije, ki bi morale skrbeti tudi za kulturni utrip kraja tako, da bi združevale dejavnike, ki bi to izvajali. Predvsem pa bi morala bedeti na kadrovskimi težavami s katerimi se društva borijo. Že to bi bilo veliko, če bi z združenimi močmi reševali podobna vprašanja. Žal pa je leta nazaj bil do kulture več ali manj mačehovski odnos, to se seveda sedaj pozna, ali bomo lahko zaostanek nadoknadili je vprašanje časa in volje, predvsem pa gmotnih sredstev.

Novice: Ni morda pomanjkjivi odnos do kulture tudi posledica potrošniške miselnosti.

Novak: Gotovo, saj nas je izobilje v preteklosti kar polenilo. Povzročilo je tudi nekakšno samozadovoljstvo v katerem se da živeti tudi brez kulture. Vendar se to maščuje, ljudje postajamo na tak način vse bolj nečlovečni, neomikani in nestrpni do svojega okolja. Vendar pa je res, da spada omika v vsako napredno družbo, torej tudi v našo. To pa bi morali upoštevati na vseh ravneh.

Novice: Kulturni praznik je pred nami — kaj nam naj pomeni in kakšna naj bo njegova odmevnost?

Novak: Kljub slabemu gmotnemu položaju so naša kulturna društva prizadevna in pretežno uspešna. Ob tem je treba takoj povedati, da se žal mladi premalo zanimajo za dejavnost v teh sredinah, to pa je odraz tega, da je le malokdo pripravljen žrtvovati svoj prosti čas za dobro kulturnega življenja. Veliko mladih se nenehno odtujuje svojemu kraju, saj se šolajo drugje, zato se tudi manj vključujejo, to je druga resnica. Vsekakor pa bi morali v dolini prireditve in naš kulturni praznik sprejeti s ponosom in hvaležnostjo, to tudi bo tako! Slovenci smo si ta praznik dobesedno priborili, saj je še bila vojna vihra po naši deželi, ko smo ga prvič praznovali. Tudi v tem je nekaj na kar bi morali biti ponosni. Če smo znali v najtežjih časih živeti s kulturo in v njenem znamenju, potem bomo tudi v naprej morali skrbeti, da bo iz roda v rod prenešena želja, da smo ponosni na našo izvirno kulturo in narodovo kulturno dediščino.

Ljubenski plesalci med plesom

Plesalci z Ljubnega

V dolini in izven nje se je že dobro uveljavila plesna skupina prosvetnega društva na Ljubnem pod vodstvom Jelke Marovt. Vse se je začelo kot posledica navdušenja in dobre volje, danes pa je to ugledna dejavnost in kot taka edina v dolini.

Razgovor z vodjo folklorne skupine Jelko Marovt je dejansko oris razvoja te zahtevne kulturne zvrsti, ki se je začela na šoli, ko so ob razumevanju kolektiva in vodstva pričeli z delom, takorekoč praznih rok. Za takšno odločitev je treba dovolj veliko odločnosti in vstrajnosti, saj je to menilo neko novo dejavnost, ki v kraju še ni bila dosti znana. Težav ni manjkalo, tudi vztrajnosti je bilo treba, da je delo steklo. Jelka Marovt je začela s skupino takratnega 4. razreda leta 1979. Uspelo ji je narediti iz skupine kolektiv, ki je postajal vse bolj čvrst in zato tudi vztrajen. Ples ni igračkanje, kot bi kdo kaj lahko mislil, je trdo delo in zahteva veliko odrekanja. Prav tega pa včasih pri mladih manjka. Takrat so pomagali starši, poudarja Marovtova, kajti tudi njihova dejavna pomoč je pripomogla k temu, da ples na Ljubnem danes nekaj pomeni!

Ni vsakomur dano, da bi uspel v novosti, da bi pritegnil mlade. Za to je treba biti okužen in tako je dejala Jelka Marovt je v njej tlila želja po folklornih plesih že iz časov učiteljišča. Končno je dobila možnost preveriti svoje hotenje in vztrajnost. Znanje si je sproti nabirala na tečajih in raznih ogledih zunanjih skupin. To velja tudi za plesalce same, šola jim je namreč omogočila oglede slovitih skupin, tako so lahko sami videli kaj pomeni ples. Skratka dobra mentorica, razumevanje na šoli in navezanost mladih na to delo, so dejstva, ki so se z uspehi poplačala.

Delo ni le zahtevno samo po sebi, tudi sicer zahteva urejena skupina veliko gmotnih sredstev. Tu so obleke in razni pripomočki. Začeli so skromno, obleke so bile sprva zasilna rešitev, saj določenih noš iz doline še ni nihče natančno opisal. Tako si sedaj prizadevajo, da bi s pomočjo strokovnjakov iz Ljubljane vendarle načrtovali ustrezne noše, da bi tako bili izvirni tudi v tem pogledu. Sedaj plešejo v oblekah, ki naj bi bile značilne za spodnji del Savinjske doline. Jasno je, da bo nabava in krojenje novih oblek drago, vendar pa so že doslej delovne organizacije v dolini pokazale razumevanje za plesno skupino na Ljubnem, ta jim vrača to z raznimi nastopi. To je kar posrečena izmenjava materialne z duhovno dobrino!

Jelka Marovt

Da na Ljubnem nastaja skupina plesalcev, ki bo živela se da sklepati tudi iz tega, da so mnogi sodelujoči, ki so že končali šolanje v domačem kraju ostali zvesti plesu in so člani skupine še naprej. Še tako dobra skupina plesalcev bi brez ustrezne glasbene spremljave ne pomenila kaj dosti. Tu pa so priskočili na pomoč z vso zanesenostjo godci: Jože Brglez, Vido Prušnik in Dani Tostovršnik. Tako delijo tako ljubezen do te dejavnosti, kot tudi uspehe.

Ob tem velja pohvaliti razumevanje delovnih organizacij Elkroj, Kovinarstvo, Gradbenik, dalje krajevne skupnosti Ljubno, Turističnega društva Ljubno, ŠKUD na šoli in pionirska organizacija šole Ljubno. Vsi ti so gmotno podprli plesno skupino in tako omogočili delovanje, saj bi plesalci brez ustreznih oblek delovali preveč nedorečeno. Verjeti je, da bo takšna pomoč pridnim in prizadevnim plesalcem še v naprej nudena!

Kulturno delo mladih

Na OŠ Ljubno marljivo deluje šolsko kulturno umetniško društvo. Vsako leto se tako ali drugače vključi v spored kulturnih prireditev v mesecu kulture.

Letos so pripravili veselo igro v enem dejanju Začarana Ančka, ki jo je režirala Zala Toš. Na šoli bodo pripravili spominsko slovesnost v počastitev Primoža Trubarja in vse skupaj povezali v kulturni dan. Tu pa ne bo manjkalo pevcev pod vodstvom Lenke Kraljeve in še s čim bodo popestrili spored. Privlačna bo nedvomno predstavitev ljudskih glasbil. V goste so namreč povabili Miro Omerzel-Trlep in Matija Trlepa, ki bosta igrala in obrazložila stara glasbila kot žveglo, petko in devetko, trstene orgljice, oprekelj, trsteno piščal in podobno.

Dolgo že dela v kulturi

Da ga je pritegnilo delo v kulturi je pripisati predvsem njegovemu zgodnjemu zanimanju za knjigo in knjižničarsko delo pravi Peter Širko. Teta je namreč bila knjižničarka, pa jo je včasih zamenjal in tako se je že mlad okužil z delom v kulturnem okolju. Že leta 1962 so ga izvolili za predsednika kino-sekcije pri mozirskem prosvetnem društvu, no od takrat je to še danes in seveda poleg tega še marsikaj. Dela v organih kulturne skupnosti, ZKO, je predsednik mozirskega prosvetnega društva, je član odbora za razstavno dejavnost in še bi lahko naštevali, skratka ljubitelj na vsej črti.

Seveda pa je poleg globokega nagnjenja do naše kulture še vzrok v tem, da je Peter Širko predan svojemu rodnemu kraju in želi ob vsaki priliki na ta ali drugi način pomagati, ko gre za potrebe Mozirja. Ob tem pa ima posluh za vse težave s katerimi se srečujejo tudi drugje v dolini.

Pogovor z njim poteka v vzdušju spoštovanja vseh, ki si prizadevajo za razvoj naše kulture. Ljubiteljstvo je po njegovem mnenju nekaj lepega, ki daje človeku zadoščenje, če je zagnan za ohranjanje vsega, kar so nam lepega zapustili predniki, torej tudi okolja. Gre za predanost stvari, ki ohranja in pospešuje omiko našega naroda.

Sedanje gospodarske razmere niso naklonjene razvoju kulturnih dejavnosti. Vendar pa zato ne moremo mimo potrebe po njih. Res se bomo morali marsičemu odreči, ali pa narediti bolj skromno, vendar pa bomo morali delati naprej, vztrajati in se boriti. Ne bo lahko, saj je v težkih časih ljudi težko prepričati, da bi kaj več žrtvovali za dejavnosti, ki preprosto povedano, niso življenjsko pomembne. Vendar pa je napak misliti, da jih ljudje tudi v težkih časih ne potrebujejo. Zgodovina nas uči, da so Slovenci v najtežjih preizkušnjah gojili pesem in besedo. Naše možnosti v občini so torej zelo omejene. Imamo vrsto odličnih kulturnih spomenikov, ki jih ne bomo mogli redno vzdrževati. To pa škodi njihovemu obstoju. Imamo kulturno dediščino, ki je ne moremo prepustiti zobu časa ali naključju. Smo ena redkih občin sploh, ki ni našla v teku časa prostora in možnosti za ustrezno spominsko sobo, ki naj bi prikazala naše izvirne kulturne navade in osvobodilni boj. Lahko bi morda takoj temu dodali male možnosti, da bi naša društva gmotno toliko podprli kot bi zahtevale njih najskromnejše želje. Vse premalo znamo ceniti delo ljubiteljev, ki ob prostem času na mrzlih odrih vadijo, da bi potem razveselili odročno ležeče predele naše občine. Na sploh prevladuje prepričanje, da se bodo vsi ti že nekako znašli.

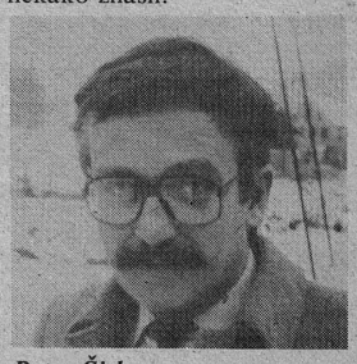

Peter Širko

Na ljubiteljsko dejavnost se gleda vse preveč z »birokratskimi« očmi. Če želimo ohraniti kar imamo, bomo morali vsa društva tesno povezati in akcijsko poenotiti. To pa ni mogoče z nekim uradnikom nekje v pisarni ampak le s človekom, ki bo ves služil ljubiteljski kulturni dejavnosti in bo imel v tem izkušnje. Tu torej ne moremo meriti delo po nekih normativih, ker preprosto to v ljubiteljstvu ni mogoče. Če hočemo torej ohraniti vse kar imamo, moramo zagotoviti čvrsto in stalno vez med vsemi dejavniki kulture v občini. Znano je, da bi delovne organizacije propadle, če bi poslovale le z okrožnicami, potreben je osebni stik, tako približno je tudi v društveni dejavnosti, le da je narava tega dela povsem drugačna. Razumimo jo!

25 let na odru

Med znane mozirske kulturne delavce spada nedvomno Simona Vjestič, ki nas je velikokrat presenečala s svojo dobro in doživeto igro na mozirskem odru. Kot sama pravi, se od gledališča še ni dokončno poslovila, ko bo prilika, bo še rada stopila na oder, sedaj pa je le predah v njenem 25 letnem delu v dramskih skupinah.

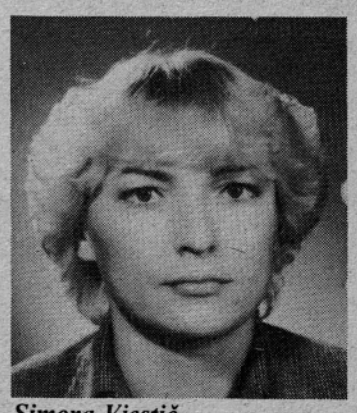

Simona Vjestič

Že v šoli, ko so pripravljali razne proslave in podobno je rada sodelovala in to ji je nedvomno utisnilo v njeno bit ljubezen do lepe besede, saj ni le igrala, tudi recitirala je rada. Pozneje, ko je obiskovala srednjo šolo PTT v Ljubljani, so opazili njeno nadarjenost in jo poslali na tečaj za amaterske igralce v Pionirsko gledališče, tega je vodila profesorica Ahačičeva iz akademije za igralsko umetnost. To je že pomenilo stopnico višje v njenem znanju in kmalu so jo pritegnili za manjše vloge v poklicno gledališče. To je bila za njo velika šola! Ko pa je prišla spet v svoj domači kraj Mozirje, se je takoj vključila v igralsko skupino in igrala celih 12 let.

Kot sama rada poudari, je najraje igrala drame, tam kjer je pač bilo podano življenje z vsemi sončnimi in senčnimi stranmi. V takšne vloge se je izredno poglobila in tudi vživela. Samo spomnimo se njene Kastelke ob Levstikovi obletnici pred petimi leti. Tudi za njo je največje plačilo priznanje gledalcev, ki ga izražajo s ploskanjem, no in tega je ob njenih igranih likih bilo dosti. Vsega beleži igranje v 31 igrah in 40 šaljivih prizorih, to pa je kar lepa izkaznica za vsakogar, ki je kdaj koli stal na oderskih deskah.

O sedanjem stanju na mozirskem odru pa je Vjestičeva menila, da je vse pogojeno za nadaljevanje dela. Res se je sedaj zbrala okoli Mirana Cesarja mlajša skupina igralcev, to je dobro. Prav pa bi bilo če bi tudi kakšen starejši režiser prijel za delo in tako bi se lahko združile vse starostne sredine igralcev v celoto. To pa bi pomenilo še večjo kakovost in še več možnosti za delo. Vsekakor pa se delo nadaljuje in to je končno poglavitno!

☆ KULTURA ☆ KULTURA ☆ KULTURA ☆

Jože Horvat-Jaki o ljubiteljstvu

Pred mesecem kulture smo obiskali našega znanega slikarja Jakija in ga prosili za njegova gledanja na kulturo in njene možnosti razvoja v dolini.

Smo oddaljeni od raznih centrov kulturne ponudbe, ljudje pa želijo tudi v oddaljenih krajih kulturna doživetja.

Že kot slikar imam določen odnos do kulture. V teh krajih doživljam vse to že 30 let in treba je reči, da gre predvsem za

Jože Horvat-Jaki

splošen pojem kulture, saj ni to le slikanje, je še mnogo tega. Imam zdravo oko in sluh in opazujem dogajanja, žal pa ugotavljam, da okoli kulture ni vse tako kot bi biti moralo. Razmišljam večkrat o časih, ko so na občinah vodili kulturo takoimenovani načelniki za kulturo in prosveto. Sedaj je vse to dano amaterskemu življenju, ki po svojih zmogljivostih in znanju naredijo kar morejo. Moti me, da je kultura žrtvovana miselnosti, da je vse drugo važnejše od nje. V naši občini je dosti možnosti, denimo veliko je pevskih zborov, recitalov, proslav, vse je ljubiteljsko pripravljeno, z veliko zanesenosti posameznikov. Zato pa premalo vedo tisti, ki bi to vedeti morali. Ne vem, če odgovorni poznajo naše kulturne delavce, premalo je vedenja o tem. Gre pač le za denar, brez tega ne gre, kulturnega dinarja je pač premalo. Združeno delo res tu in tam, bolj s prekrški, kot po pravilih podpre kakšno dejavnost. Torej gre za neurejene razmere, ki so posledica premalega razumevanja za kulturo.

Končno bi rad poudaril še to! Kaj vse si lahko nekdo v centrih privošči. Naši ljudje so za to prikrajšani, torej ne more biti govor o policentričnem razvoju kulture, to namreč vedno znova govorijo v Ljubljani, kjer je ponudba kulturnih dobrin izredna in ni primerljiva z odročnimi kraji.

Je ob vsem tem naše ljubiteljstvo moralno dovolj vrednoteno?

Niti najmanj! Mislim, da raje hvalimo tiste, ki na sestankih glasno govorijo o nekakih načrtih, ti pa se marsikdaj izkažejo za zgrešene, kot pa da bi se dostojno spomnili vseh ljubiteljev, ki drže kulturo v naših razmerah »pokoncu«. Ja celo nekateri menijo, da so tisti, ki brezplačno delajo nekako bolni, včasih špekulativni, morda tudi naduti... Žal!

Jaki, sam si se moral z delom uveljaviti. Včasih pa imamo občutek, da tisti, ki malo dela več velja.

Moj začetek je bil izključno amaterski in vem kaj to pomeni. To sem le z delom premagal. Vprašanje pa je če vsakdo to zmore. Imamo talente, ki pač takemu boju niso kos, mi pa jim ne pomagamo. V določenem času rabiš v takšnem boju tudi gmotno oporo, če je nimaš je slabo. Iz lastnih izkušenj bi lahko trdil, da se umsko delo v kulturi premalo pospešuje oziroma sploh razne kulturne dejavnosti, bodisi umetniške, bodisi da so te druge narave. Kot primer, ki sicer ne sodi povsem v ta sklop bi navedel knjižnico in galerijo v Mozirju. Dvomim, da je to delo nekih družbenih prizadevanj, verjetno je v glavnem zasluga nekaterih zanesenjakov, ki so pač dovolj vztrajni, da so uspeli.

V dolini imamo tradicijo v kulturnem delovanju, sedaj nekatere teh upadajo. Nekoč so prosvetni delavci bili gonilna sila, danes je to najbolj občutiti še v Gornjem gradu.

Seveda to je bilo v našem narodu vedno tako. Učitelj je bil tisti, ki je vdihnil mladim prvi smisel za lepo, za omiko. Danes je prosvetar v nezavidnem položaju, to ni problem le Mozirja, je širši. Prosvetarja smo bremenili z vsemi mogočimi norijami in enostavno nima življenjskih pogojev, niti moralnih. Mislim, da v tem leži vzrok, da učitelji niso več v tej meri kulturni delavci v širšem smislu. Vsak birokrat je več vreden, kot pa tisti ki naj bi bil središče kulturnega dogajanja. Pa ne gre le za gmotno plat, gre tudi za družbeno vrednotenje nekega dela. V tem tiči zajec.

Spomin na kulturnike

Letošnje leto bomo Slovenci obeležili v znamenju nekaterih kulturnih veličin. Poleg že stalnega kulturnega praznika se bomo predvsem spominjali velikega poslanstva Primoža Trubarja. V dolini pa bi kazalo opozoriti na nekatere naše velike može, kot Vladimir Levstik, Blaž Arnič in Fran Tratnik. Gre torej za 400 letnico Trubarjeve smrti. Za 100 letnico rojstva Levstika, 105 let je od rojstva Frana Tratnika in 85 let od rojstva Blaža Arniča.

Blaž Arnič, doma iz Luč, rojen 1901 umrl leta 1970 v Ljubljani. Bil je komponist in orgljar. Bil je profesor kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Po svojem stilu je bil blizu neoromantičnemu realizmu; inspiracijo je našel sprva v slovenski tematiki, pozneje tudi v povojni izgradnji. Je najboljši slovenski simfonik svoje generacije. Kompozicije: 8 simfonij (IV — Duma na tekst Otona Župančiča; VIII — Na domači grudi), simfonične pesmi; komorna dela (koncert za violino in klavir; zborovske pesmi, solopesmi in filmska glasba.

Fran Tratnik, rojen v Potoku ob Dreti 1881, umrl v Ljubljani 1957. Bil je slikar in risar. Študiral je v Pragi, Dunaju in Münchenu, kjer je delal kot ilustrator v humorističnih listih. Od 1914 je živel v Ljubljani. V razvoju slovenskega slikarstva njegova dela predstavljajo prehod v ekspresionizem in »novo stvarnost«. Obdeluje kritično socialne probleme, obtožujoč vzroke bede in vojnih grozot, predvsem v delu Slepi in Begunci.

Primož Trubar, rojen na Raščici 1508, umrl v Derendingenu 1586. Je reformator in pisatelj. Šolal se je na Reki, Salzburgu, Trstu in Dunaju. Kot duhovnik je služboval v Laškem in Trstu, v Ljubljani je pa bil kanonik, a kasneje protestantski pastor v Rothenburgu, Kemptenu, Urachu, Ljubljani, Lauffenu in v Derendingenu do svoje smrti. Protestantsko ideologijo je prevzel v Ljubljani. Bil je zato pregnan v Nemčijo, kjer se je odločil za uvajanje slovenskega jezika v književnosti in za izdajanje slovenskih knjig. Prve: Catechismus in Abecedarium so bile tiskane v Tübingenu 1550. Prevedel v slovenščino ali napisal je 30 del. Najvažnejše delo je prevod svetega pisma nove zaveze: Ta celi novi testament leta 1582. Je pisal slovenske protestantske pesmi. Bavil se je v Ljubljani z organizacijo šolstva. Zaradi statuta nove cerkve Cerkovna ordninga leta 1564 je bil pregnan iz Avstrije. V verski ideologiji se ni držal strogo luteranstva, nego je vedno iskal praktične rešitve, ki bi odgovarjale slovenskim razmeram.

Vladimir Levstik je bil rojen 18. januarja 1886 v Šmihelu nad Mozirjem. Bil je pisatelj, esejist, pesnik in predvsem sloviti književni prevajalec. Umrl je v Celju 23. 12. 1957.

Zelo znana je njegova izvirna pripoved Gadje gnezdo, pred leti je mozirsko prosvetno društvo po dolini prikazalo dramatizirano delo te vsebine, ki je zelo odmevalo. Nekatere znane pripovedi izpod njegovega peresa: Obsojenci, Zapiski Tine Gramontove, Višnjeva repatica, novela Rdeči Volk in Minehaha, roman Hilarij Pernat in še bi lahko naštevali. Mladini pa je namenil predvsem Deček brez imena in povest Peter in Kostja. Zelo obsežno je njegovo prevajalsko delo, zlasti iz francoskega, angleškega in ruskega jezika. To je pomembna dejavnost saj je Slovencem ponudil najodličnejšo svetovno literaturo v branje.

Mlade pevke v Nazarjah

Velikokrat smo občudovali lepo petje nekdanjega ženskega noneta iz Nazarij. In res je to, kar pravi Tadeja Urank, pevovodkinja noneta in sedanjega dekliškega zbora, da se je v Nazarjah pelo odkar je mladina. Nekaj več o tem nam je povedala, ko smo jo obiskali, ko se je pravkar vrnila iz Ljubljane, kjer študira v drugem letniku akademije za

Tadeja Urank

glasbo. Njena pot v življenje je več ali manj v znamenju glasbe. Že z devetimi leti je sedla za klavir in se učila najprej v glasbeni šoli v Mozirju pri profesorici Kelemenovi. To je bil začetek njene glasbene poti, ki jo je potem nadaljevala na srednji glasbeni šoli v Ljubljani in sedaj študira na akademiji.

Sama se je odločila za to pot, ki ni lahka, saj zahteva glasba celega človeka in mnogo osebnega odrekanja. Pa je že tako, če je človek z njo okužen od malih nog, ne more iz svoje kože. Tadeja Urank študira na oddelku za glasbeno pedagogiko, kar pomeni, da si je izbrala poklic glasbenega vzgojitelja.

Zakaj njene pevke pojo v glavnem narodne pesmi? Že osnovna šola bi morala v mladih zbuditi veselje do narodnega petja, saj se žal dogaja, da mladi sploh ne znajo domačih pesmi, posebno ne ljudskih. To pa je žalostno, saj se na ta način izgublja naša izvirna glasba. Poznejša pevska vzgoja pa mora dati tudi možnosti za poznavanje umetne pesmi. Takšna naj bi bila pot! To bi naj upoštevali tudi na raznih pevskih revijah.

Kako je začel delati nonet? Sama dekleta, ki so se zbirala v kulturnih krogih so se odločila za petje v zboru. Tako se je začelo povsem iz notranjih nagibov ljubiteljic lepe pesmi. Vodstvo sta takrat prevzeli nazarski študentki glasbe Majda Firšt in Tadeja Urank. Ljudje so jih lepo sprejemali in navdušeno poslušali. Potem so seveda nekatera dekleta postale žene in tako so bile obveznosti doma večje in prišlo je do nove zasedbe in ustanovili so dekliški zbor, ki dela v okviru nazarskega prosvetnega društva Jelka. Sedaj so v zboru, ki ga vodi Tadeja Urank poleg pevk iz noneta še učenke osnovne šole, delavke, dijakinje in študentke. Društvo zboru nudi kar pač more, pevsko sobo, dvorano za nastope, sredstva za note, omare in podobno.

Tudi ta zbor Tadeje Urank se je uveljavil med poslušalci. Ti so za njihovo petje vedno navdušeni, pa tudi hvaležni. In vodja zbora izraža veselje nad tem, da mlade rade pojo, da jim društvo pomaga, da jih ljudje cenijo in radi poslušajo. Ko pa Tadeja Urank spregovori o sebi, so njene besede bolj redke, izražajo pa veliko zadovoljstvo, ki ji ga nudi to zahtevno delo v zboru, čeprav pravi, da je pred nastopi nestrpna, da ima tremo, da se boji za uspeh... Vse to pa je poplačano, ko dvorana burno zaploska. Tudi glasba daje lahko vsebino življenja.

V Nazarjah pestra kulturna dejavnost

Delavsko Nazarje je že pred vojno imelo vrsto kulturnih skupin. Imeli so tudi svojo godbo na pihala, pa zbore in igralsko skupino. No, to se sedaj nadaljuje. Res je po vojni kulturna dejavnost doživljala vzpone in padce, pač odvisno od okoliščin in razmer, ki so bile skozi naklonjene kulturni dejavnosti, meni podpredsednik PD Jelka Marjan Dobrovc.

Z dograditvijo doma v Nazarjah je seveda veliko več dobrih pogojev za kulturno delo, čeprav je oder v dvorani pretesen in ni mogoče pripraviti kakšnega zahtevnejšega dela. V društvu delujejo tele sekcije: dramska, glasbena in kino-sekcija.

Z letnim načrtom si je društvo začrtalo nalogo. Znano je, da v Nazarjah pripravijo vse proslave za razne prilike zelo dobro in vedno so tudi dobro obiskane. Seveda imajo poleg tega samostojne prireditve, tudi te so dobro obiskane. Zakaj? Marjan Dobravc meni, da so vsebinsko takšne, da so ljudem všeč. To pa pomeni, da je treba prilagajati željam krajanov programe in ne trmasto vztrajati na nekih visokoizvenečih delih, ki jih pa ljudje niti ne razumejo, niti ne želijo. Društvo mora biti vraščeno v kraj in razmere. Pri tem velja pravilo, da v Nazarjah pritegnejo k sodelovanju velik krog ljudi, to pa privlači. Pa še to, uspelo je pritegniti k delu vse starostne sredine, kar je tudi posebnost. Vendar pa je razveseljivo, da leži težišče dela na mladih, ki so zelo uspešni in izvirni. Sploh so mladi v našem kraju vsestransko dejavni, navezani na svoj kraj, je dejal Marjan Dobrovc.

Potrebe po kulturnih prireditvah v kraju so velike, žal pa je včasih dvorana pretesna za kaj večjega.

Krajevna skupnost dobro povezuje društva med seboj, zato ni težav, ko je treba pripraviti kakšno bolj zahtevno prireditev. Posebno nas veseli, da na tak način nudimo delavcem iz drugih republik možnost ogleda kakšne kulturne prireditve. Skratka, kultura tesno povezuje krajane Nazarij.

Alojz Plaznik in Vlado Miklavc predajata priznanja Haudejevi mami

Haudejeva mama 90 let

Prve dni decembra lani je praznovala tam visoko med hribi na Haudejevem Lucija Propotnik svoj 90. rojstni dan. V sveže napadlem snegu se je podala na to visokogorsko kmetijo skupina predstavnikov občine, da bi Haudejevi mami izrekla v imenu občinskih dejavnikov in tudi v imenu republiškega sekretariata za narodno obrambo dobre želje ženici, ki je nesebično pomagala borcem in osvobodilnemu gibanju med vso vojno. Gre za znano partizansko hišo, ki jo pomnijo številni nekdanji borci po vsej domovini, saj so tu našli vedno odprta vrata in prijazen sprejem. Tudi v najtežjih časih, ko so povsod na solčavskem delu gorele domačije, so tu našli ranjeni in lačni, počitka potrebni borci zatočišče. Tudi Haudejevo bi takrat v zimskem času 1944 pogorelo, če ne bi enote partizanske vojske pregnale prihajajoče Nemce, pripovedujejo pri Haudejevih.

Lucija, slavljenka je pričakala goste prijazno, čeprav je telesno hudo prizadeta, ker si je pred leti zlomila nogo, ki se ne celi. Predsednik občine Alojz Plaznik je Haudejevi mami spregovoril besede zahvale, in ji v imenu rep. sekretariata za narodno obrambo predal posebno priznanje s plaketo. Predsednik ZZB NOV Vlado Miklavc ji je predal borčevsko priznanje in ji k prazniku prisrčno čestital. Čestitkam se je pridružil še predsednik OK SZDL Hinko Čop. Prišli pa so tudi predstavniki borčevske organizacije iz Solčave in krajevne skupnosti Solčava in ji izrekli k visokemu jubileju vse dobro.

Haudejevi so poskrbeli, da je nato v kratkem prijetnem srečanju bilo veselo, kot je bilo v tej hiši tudi v najhujših časih. Zunaj visok sneg, v hiši pa toplo in prijazno! Tudi pesem je zadonela in slavljenka je prav tega bila še posebno vesela, saj se je naša pesem v tej hiši vedno gojila, iz roda v rod prenašala. Med tema pa je nenehno pel telefon, kajti iz vseh strani Slovenije so se hvaležni ljudje spominjali Haudejeve mame in ji čestitali.

Srečanje tam visoko v hribih, na oddaljeni kmetiji je bilo nekaj več kot le vljudnostni obisk. Bilo je odraz globoke hvaležnosti pokolenja, ki je tod nekoč iskalo zavetje pred sovražniki, ki je iskalo tople besede in spodbudne misli, da je lahko vzdržalo. In za to pravzaprav ni ustreznih besed, človeku zastane misel, ko želi izraziti vse to kar bi rad, kar bi moral, tako plemenitemu človeku, kot je Haudejeva mama.

A. V.

Proslava JLA

Občinska konferenca Zveze rezervnih vojaških starešin v Mozirju je obeležila praznik JLA pestro in bogato.

Kot vsako leto doslej so se učenci naših šol pomerili s spisi o oboroženih silah. Trije najboljši spisi so bili v vsaki šoli nagrajeni s knjižnimi nagradami, te pa so podelili na sprejemu pionirjev pri predsedniku občine Mozirje. Učenci so ob tej priliki čestitali k prazniku JLA.

Osrednja proslava je bila v mozirskem prosvetnem domu. Slavnostne besede k praznovanju je povedal Jože Prislan. V svojem govoru je poudaril zgodovinski razvoj in pomen naših oboroženih sil. Mladinski pevski zbor OŠ II. grupe odredov Mozirje pa je nastopil z nekaj pevskimi točkami. Na proslavi so podelili tudi priznanja za dosežene uspehe pri krepitvi obrambne sposobnosti. Podelil jih je Janez Žager, prejeli pa: Edvard Herman, zlato plaketo ZRVS Jugoslavije, Mirko Strašek, zlato značko ZRVS Jugoslavije, Janez Kolar, plaketo ZRVS Slovenije in Stane Miklažič, značko ZRVS Slovenije. Občinska organizacija ZRVS pa je namenila priznanja za dobro sodelovanje: Janezu Plesniku, Jožetu Lazniku, Jožetu Zviru, Marjanu Knapiču, Antonu Brezniku, Štefanu Pungertniku in Jožetu Žnidarku. Gornjegrajsko prosvetno društvo je v počastitev praznika predstavilo navzočim Kajuh-Štihovo dramo Mati, ki so jo v dvorani z navdušenjem sprejeli.

Vsem sodelujočim na proslavi se je v imenu OK ZRVS Mozirje zahvalila učenka OŠ II. grupe odredov iz Mozirja Vugova.

Obvestilo

Člane Društva upokojencev Nazarje obveščamo, da se bo pobirala članarina za leto 1986 v nedeljo dne 2. februarja 1986 od 8. do 12. ure v prostorih gostilne »Savinja« v Nazarjih za naselje Nazarje desni in levi breg, Dobletina in Prihova.

Popoldan istega dne pa se bo pobirala članarina v Lačji vasi pri Zakrajšek Mariji od 14. do 17. ure za naselje Kokarje, Lačja vas, Potok in Pusto polje.

Zamudniki, ki bi iz kakršnihkoli vzrokov na omenjeni dan se ne mogli udeležit plačila članarine lahko to store ob sredah popoldan od 15. do 30 minut do 17. ure v novem stanovanjskem bloku št. 93, v pisarni Društva upokojencev Nazarje, v pritličju soba št. 1 v Nazarjah. Za naselje Šmartno ob Dreti, Sp. Kraše in Volog pa se bo pobirala članarina na domovih upokojencev v januarju in februarju 1986.

Društvo upokojencev Nazarje

Na podlagi odlokov o obveznem čiščenju potokov in jarkov, ki so jih sprejele skupščine občin na območju OVS SAVINJA – SOTLA

POZIVAMO

k zimskemu očiščenju potokov in jarkov vse lastnike in koristnike pribrežnih zemljišč.

Struge vseh potokov in jarkov ter njihova nabrežja morajo biti očiščena najkasneje **do 15. marca 1986.**

Osnovni smoter očiščevalne akcije je – izboljšati odtok voda in tako zmanjšati obseg in pogostost morebitnih povodnji. Ob čiščenju je predvsem treba iz potočnih strug in iz jarkov odstraniti vse, kar vidno zavira normalen vodni pretok. Pri odstranjevanju zarasti pa je treba paziti, da se ne bi poslabšali ekološki pogoji in krajinski izgled našega obvodnega sveta.

Čiščenje bodo nadzirale občinske vodnogospodarske inšpekcije ob sodelovanju območne rečno - nadzorstvene službe. Ta bo vsem lastnikom in koristnikom pribrežnih zemljišč sproti na voljo za smernice in napotke, kako to nalogo najboljše opraviti.

Vse lastnike in koristnike pribrežnih zemljišč opozarjamo, da so po občinskih odlokih določene znatne denarne kazni za se vse tiste, ki se temu pozivu ne bi odzvali.

Podjetje za urejanje voda
NIVO Celje

TOZD Vodno gospodarstvo
Rečno - nadzorstvena služba

V Celju, decembra 1985

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov za leto 1985 za zavezance, katerim se odmerjajo davki po preteku leta in za leto 1986 za zavezance, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.
Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1986.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1985

1. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti in zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, ki občasno dosegajo dohodek z opravljanjem dejavnosti, ki s predpisi niso prepovedane, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1985
2. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1985
3. Zavezanci davka od dohodka iz avtorskih pravic, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1985
4. Zavezanci davka od dohodka iz premoženja in premoženjskih pravic, o dohodkih doseženih v letu 1985. Pod navedeno obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih ali poslovnih prostorov, garaž in počitniških hiš v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presega 12.000 dinarjev,
5. Zavezanci davka od skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1985. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupen čisti dohodek v letu 1985 presega 1.696.104 dinarjev.

Napoved vložijo:
— zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor, ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 2. in 3. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča, na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 4. točke, če gre za dohodke od nepremičnin, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju nepremičnina leži, če gre za dohodke od premičnin, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
— zavezanci iz 5. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju so imeli v letu 1985. najdalj stalno prebivališče.

Za leto 1986

1. Zavezanci davka od dohodka iz gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1986
2. Zavezanci davka od dohodka iz poklicnih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1986

Napoved vložijo:
— zavezanci iz 1. točke, ki imajo poslovni prostor; pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju je poslovni prostor, ostali zavezanci, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
— zavezanci iz 2. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri upravi za družbene prihodke občine. Pozivamo zavezance, da napoved vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravočasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10% oziroma najmanj 1.000 dinarjev, zavezancem, ki ne vložijo napovedi pa za 20% oziroma najmanj 2.000 dinarjev.

OBČINA MOZIRJE

Veseli otroci med igranjem v vrtcu Šmartno ob Dreti

Dedek Mraz v dolini

Tudi tokrat je priljubljeni Dedek obiskal vse naše krajevne skupnosti v občini. Zveza prijateljev mladine je poskrbela da so vsi otroci v starosti od 2 let do tistih iz 4. razreda bili obdarjeni in to v enaki vrednosti. Obdarjencev je bilo tako okoli 2300, med njimi pa so bili spet vsi otroci delavcev iz drugih republik, ki so pri nas zaposleni. Ob prihodu Dedka Mraza so mozirski lutkarji razveselili otroke z igrico, kar je povzročilo posebno navdušenje med najmlajšimi.

Zvezi prijateljev mladine občine Mozirje gre priznanje za dobro pripravo letošnjega obiska Dedka Mraza, seveda pa tudi vsem izvajalcem, ki so poskrbeli, da je bilo tiste dni otrokom še posebno lepo in to kar vsem brez izjeme.

Mladinska organizacija Mozirje

Vedno znova je slišati pripombe, da mladina slabo dela, da se ne vključuje v družbene tokove, da skratka stoji ob strani. To je seveda zelo površna ocena, lahko bi rekli govorjenje na pamet! Kajti, hkrati, ko tako govorimo verjetno veliko premalo o mladini vemo oziroma ne poznamo težav s katerimi se srečujejo. V Mozirju so mladi v kulturni dejavnosti, v radioamaterskem klubu, v športnih klubih in še kje. Na raznih množičnih sestankih pa so jasno bolj tiho, ker pač ni nihče z njimi prav delal in se tedaj ne morejo vključiti v doganja z gotovostjo, da ne bodo povedali kaj narobe.

Mladinska organizacija v Mozirju je dobila novo vodstvo. Na čelu nje pa je Sreten Stanojković, 18 let star dijak srednjega centra tehničnih šol v Titovem Velenju. Razgovor z njim je bil zelo ploden, zato bomo skušali v kratkih besedah ponazoriti njegove misli. Meni, da mladi radi delajo, se radi uveljavljajo, so prizadevni za družbeni napredek, radi priskočijo na pomoč. Le, če jih kdo pritegne, jih povabi določeno in jih skuša za stvar navdušiti. Zato je tudi potrebno, da je vodstvo mladine enakih let, kot je povprečje članstva, takšne sredine se med seboj dobro razumejo, so si enake v marsičem. Seveda pa je nujno, da imajo mladi tudi prostor v katerem se zbirajo. Tako lahko resno zastavijo naloge, sicer pa so pripombe, da jih je največ videti v gostilnah. Ja, kje pa naj se sicer zbirajo, denimo pozimi? Sedanje vodstvo je opozorilo vse krajevne dejavnike na stanje, ki ne omogoča delovanja organizacije. In uspeh ni izostal! KK SZDL se je takoj povezala skupaj z OO ZB NOV in kmalu so našli zasilno rešitev. Mladina je dobila prostore v nekdanji Grabnerjevi hiši. Zato je Sreten Stanojković želel, da se na ta način javno zahvali prizadevanju Slavka Žagerja in Viktorja Lukše, ki sta pri Elkroju izposlovala dovoljenje za uporabo prostorov. Elkroj pa je

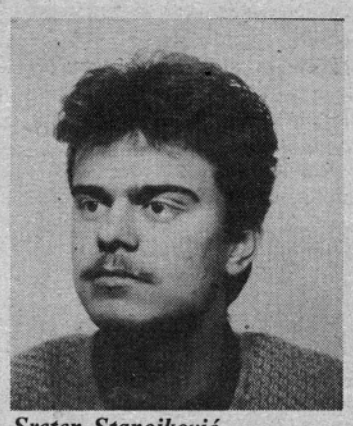

Sreten Stanojković

tako spet pokazal razumevanje za težave mladih.

Prostore mladi pridno urejajo, v njih se zbirajo, v njih želijo imeti razne aktualne razgovore in predavanja in seveda svoje zbirališče.

Nekoč bi temu rekli velika delovna zmaga!

Mladinska organizacija v Mozirju ima dobro pripravljen delovni načrt. Sedaj delajo na tem, da bi se čimveč mladih vpisalo med prostovoljce v TO: Pripravljajo se na pohod Po poteh XIV. divizije, načrtujejo pomoč pri pogozdovanju in seveda tudi izlete.

Sreten Stanojković je vesel, da stvari tako potekajo, hkati pa zatrjuje, da bi sam nič ne zmogel, če ne bi imel ob sebi delavoljnih vrstnikov. Želel bi, da bi se v njihove vrste bolj dejavno vključevali še starejši mladinci, ker bi na ta način zmogli še več. Omenil je še družabne prireditve, ki so mladini potrebne, bile so že od nekdaj! Tu še vedno slišimo očitke,da smo razgrajači, da uničujemo inventar v dvorani in podobno. Res je, da se to kdaj pa kdaj zgodi, vendar ne po naši krivdi. Mi bi želeli zgleden red, vendar kako naj preprečimo nekomu, ki je nevzgojen, da povzroči težave. V naših vrstah že pazimo, da se taki ljudje ne morejo uveljaviti. Cenimo starejše ljudi in jim želimo pomagati, če je to mogoče, ker pač vemo, da bo le medsebojno spoštovanje poravnalo takoimenovane generacijske spore.

Krvodajalci pripravljeni

Zavod za transfuzijo krvi SRS je bil v škripcih za kri, zato so nujno pozvali občinske odbore RK za pomoč. Znano je krvodajalstvo v naši občini, znano tudi po tem, da so hitro nared, če je to treba. In res le dan prej so sporočili, da pridejo jemati kri in niso prišli zastonj. Zbralo se je kljub kratkemu času 177 krvodajalcev. To velja pohvaliti! Tako pa moramo poudariti, da bi to ne bilo mogoče, če bi DO Elkroj, Kovinarstvo in aktivisti RK ne bili pripravljeni pomagati. Tudi sindikalnim organizacijam v podjetjih gre zahvala, da je krvodajalstvo pri nas tako uspešno. V letu 1985 je bilo v naši občini vsega 660 odvzemov krvi, kar je na število prebivalstva zelo veliko.

Socialna služba na delu

Pri SIS za socialno skrbstvo v naši občini deluje tudi služba za socialno delo. Gre za neposredno terensko delo, ki zahteva resnično sposobne ljudi. Pa ne samo to, zahteva tudi socialno čuteče kadre! Ker še o tem delu nismo seznanili naše bralce semo obiskali Tatjano Zajamšek, socialno delavko, sicer pa po poklicu višjo socialno delavko, ki dela v tej službi.

Tatjana Zajamšek je povedala, da je tudi v naši občini kar dovolj socialno ogroženih ljudi. Te trditve opira na razmerje med številom prebivalstva in številom znanih primerov. Gotovo pa je neznanih še kaj! Zanimalo nas je kako ugotovijo te primere in zvedeli smo, da je več možnosti ali da se prizadeti sam javi na službo, da to opravi patronažna sestra, marsikdaj opozori na primere milica ali pa tudi krajevne skupnosti. Slednje bi morale glede tega nedvomno več storiti, saj najbolje poznajo razmere in ljudi.

Največkrat gre za primere, ko nekdo ne more za sebe poskrbeti, bodisi zaradi starosti, onemoglosti ali bolezni. V zadnjem času se nizajo primeri, ko se v družinah zaostrujejo odnosi in tako ostajajo marsikje starostniki na obrobju človeške skrbi. To je najbolj žalostno, da mnogi primeri kažejo na neupoštevanje obvez iz dednih pogodb (prevžitki), da na sploh nekateri otroci pozabljajo dolžnosti do staršev, ki jo jim nalaga zakon, da mnogokje na kmetijah ljudje ostarijo in potem ostanejo zapuščeni, kljub temu, da imajo dobro preskrbljene otroke. Skratka, človečnost je zatajila! Pač, kot pravi star pregovor — mati lahko zredi devet otrok, ti pa niso v stanju poskrbeti za mater...

Pri mnogih ljudeh je spet osamljenost glavni vzrok za težave s katerimi se srečujejo. Lahko bi torej rekli, da se socialna služba v glavnem ukvarja s starejšimi ljudmi. K sreči je manj mladostnih primerov. Izrazita slika nečlovečnosti je primer, ko je služba poskrbela za nekega starejšega zapuščenega občana, ki ima sicer hčerko, dobro in varno oskrbo. Hkrati pa so poskrbeli za pokojnino, ki je do takrat ni dobival. Ko pa je pričela dotekati pokojnina, se je spo-

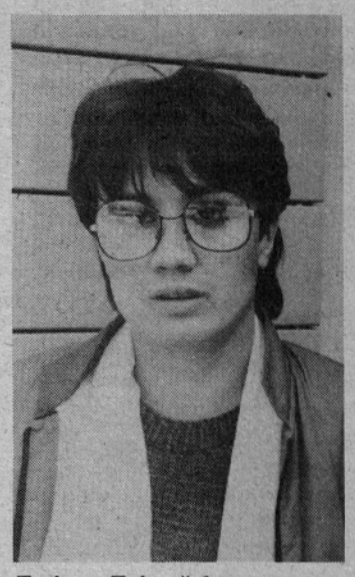

Tatjana Zajamšek

mnila tudi hčerka, da bi oče lahko živel pri njej. Kako lepo, bi človek dejal, če ne bi potem kmalu socialna služba našla tega, prej dobro oskrbovanega človeka v nezakurjenem prostoru in nezadostno oskrbovanega. Vsako dodatno pojasnjevanje je verjetno odveč!

Mlade socialne delavke želijo opravljati svojo težko nalogo dosledno in požrtvovalno, je pač dela nekaj več, saj nosijo v sebi občutke človečnosti, ki jo včasih mnogokje manjka.

Priučevanje delavk v Elkroju

O tem, da je Elkroj pripravljal svoj obrat v Alibunarju, smo že poročali. Sedaj je tako daleč, da se bo delo kmalu pričelo, zato so v Luče prispele delavke iz Alibuna-

Darinka Ružić

rja na priučevanje. Del skupine opravlja to nalogo v Nazarjah.

Darinka Ružić je ena izmed tistih dvajsetih delavk, ki bodo zaposlene v obratu Alibunar in je sedaj na priučevanju v Lučah. Z njo smo govorili in želeli najprej zvedeti zakaj iščejo ženske iz tako bogate pokrajine, kot je Vojvodina dela v tekstilni in predelovalni industriji. Ružićeva je povedala, da je krajina v kateri živijo izrazito kmetijska in da zato primanjkuje delovnih mest, predvsem pa ženskih. Ona je po poklicu krojačica in ko je rodila in prekinila delo, potem ni bila zaposlena polnih 7 let, toliko je namreč trajalo, da je končno dobila možnost dela v Elkrojevem obratu. Da je težko za delo pri njih kaže tudi dejstvo, da so med dekleti na priučevanju mnoge take, ki imajo srednjo šolo, nekatere celo višjo, pa nimajo dela in zato pač primejo tam kjer je možnost, da si prislužijo kruh.

Kako so se vživele tu pri nas? O tem je povedala Darinka Ružić vse najboljše. Delavci v Elkroju so jih prijazno sprejeli, tudi med ljudmi kjer te tri mesece živijo, se počutijo zelo dobro. Nobenih slabih občutkov nimajo, kraji in ljudje pri nas so jim všeč, želijo pa še kaj videti, ker pravijo, da je to prilika spoznati nekoliko Slovenijo.

Odvoz in plačevanje smeti

Z odvažanjem smeti smo vsi več ali manj za lovoljni. Naši komunalci — šofer in fantje, ki ob vsakem vremenu odvažajo smeti zaslužijo javno pohvalo za svoje zahtevno delo! Tovornjak oziroma smetnjak, kot mu pravimo zelo previdno vozi skozi tesne prehode v naseljih, čeprav je zelo velik, torej dober voznik. Tudi fanta, ki praznita kante sta vestna pri delu. Če že kdaj kaj potrosita, je največkrat krivda v prepolnih kantah. Krajani bi morali imeti več razumevanja zaradi slabšega odvažanja v zimskem času, ko je zaradi vremenskih prilik včasih prevoz tudi onemogočen.

Da se dotaknem še drugega vprašanja — plačevanja teh storitev. Vsakdo lahko ve, da je tam več smeti, kjer je pri hiši več ljudi. Sedanji način plačevanja je torej povsem neekonomičen, tako za krajane, kot za komunalno podjetje. Povsem razumljivo je, da bo v hišah s centralnim ogrevanjem, ne glede na to koliko ljudi v njih stanuje, več odpadnih snovi, kot pri hišah s klasičnim načinom ogrevanja. Zato se zdi negodovanje tistih, ki komaj enkrat mesečno napolnijo kanto upravičeno. Treba bi torej bilo najti drugačen način enote za izračunavanje plačila! Morda način ogrevanja in število ljudi, nikakor pa ni dobro zaračunati odvoz smeti po kvadratnem metru stanovanjske površine.

Alenka Novak
Gornji grad

Preklic

Preklicujem besede izrečene napram Viliju Semu iz Raduhe, aprila 1984 kot neresnične. Janez Pahovnik, ml. Raduha 48

Rdeči petelin

Janez Gregorc, kmet iz Ljubije, je že naš stari znanec, saj rad opisuje dogodke in legende. Zdaj opozarja kakšen pomen imajo za človeka pesmi, s katerimi ljudje odkar obstoja civilizacija, izražajo svoja čustva: ljubezen in sovraštvo, veselje in žalost, borbenost in željo po miru. Mogoče se premalo zavedamo pomena tudi vaških pesnikov, ki s tem, da izpojejo svoje občutke, obenem tudi ohranjajo spomin na različne dogodke.

Tako je napisal pesem o lanskih požarih na Čreti in v Ljubiji.

Rdeči petelin presneti hudolin
povsod žrtve si nabira,
pojav' se zdaj tu zdaj tam,
povsod hudo je, kjer on požiga.

Septembra petinosemdeset
pojavil se je na Čreti,
zavihral na strehi Krepletovi
zločinec ta presneti.

Decembra pa kakor za stavo
je čez streho dvignil glavo,
v Ljubiji tam pri Buteju,
zakuril hišo Juželju.

Vsepovsod pa kot v en glas
dvignil je kar celo vas
in vsi pomagat so hiteli
dab' čimprej novo streho imeli.

Vsi vaščani tam na Čreti
hitel pomagat so Krepletu,
dab' bil hlev čimprej gotov
lep in velik, čisto nov.

Ker bil tak velik je naskok,
je delo hitro šlo od rok,
prej ko sta minila mesca dva
je stavba že gotova bla.

V Ljubiji pa so bli tak vneti
ko da šli bi za dekleti,
preden teden 'krog je bil
Juž je streho spet imel!

Nov obrat Elkroja

Z otvoritvijo novega proizvodnega obrata Elkrojevega tozda Konfekcija v Šoštanju se je uresničila nekajletna želja šoštanjskih konfekcionarjev po sodobnejših proizvodnih prostorih. Proizvodni obrat, ki so ga odprli v soboto, je tudi za eno proizvodno linijo večji od dosedanjega, kar pomeni, da bodo lahko že čez dve leti proizvodnjo hlač v Šoštanju podvojili.

Modernizacija in dograditev je Elkroj veljala 300 milijonov dinarjev, od tega 250 milijonov za gradbena dela, preostalo pa za opremo. V letu 1987 bodo v Soštanju izdelali 200 tisoč hlač, dvakrat več kot letos, ob tem da bodo imeli z dvesto delavci tudi dvakrat več zaposlenih. Približno 85 odstotkov te proizvodnje bodo poslali na tuji trg. Nov proizvodni obrat bo kasneje dobil še likalnico, s tem pa še dodatno zaposlene, kar je za velenjsko občino, kjer je za ženske vse manj možnosti zaposlitve, še posebej pomembno.

Elkrojeva pridobitev, na slovesnosti sta zbranim spregovorila direktor Ivan Kramer in Ivo Marenk iz CK ZKS, je že tretja v letošnjem letu, saj so pred tem že odprli proizvodni obrat v Lučah ter trgovino v Tržišču. Prihodnje leto, najkasneje aprila, bodo odprli tudi tovarno v bosanskem Odžaku, kjer proizvodna hala že stoji, čakajo le še na opremo. Pri tej investiciji sicer ne gre toliko za povečanje proizvodnje temveč predvsem za ukinjanje kooperantskih poslov in uvajanje lastne proizvodnje, s čimer naj bi v Elkroju pridobili na kakovosti izdelkov za domače tržišče, s tem pa ustvarili tudi pogoje za nadaljnjo usmeritev v izvoz.

Skoraj vsa letošnja nova proizvodnja je namreč namenjena tujini, saj se v Elkroju poleg »lohn« poslov lotevajo tudi klasičnega izvoza. Tako so ravno v začetku tega tedna poslali prvih 7 tisoč hlač tudi na ameriško tržišče, v San Francisco.

R. PANTELIČ

Nagrajen spis

Ob dnevu JLA

Bliža se 22. december, dan naše armade. Kako sem zvedel, kaj je JLA?

Starši so mi velikokrat pripovedovali o partizanih, o njihovem boju in začetkih naše vojske. Povedali so mi, da je bila 22. decembra 1941 v mestecu Rudo v Bosni ustanovljena 1. proletarska brigada. Zato je dan JLA prav 22. decembra. Tudi po drugih krajih Jugoslavije so leta 1941 začeli ustanavljati prve partizanske enote. Orožje so dobivali tako, da so razoroževali sovražne vojake. Hranili pa so jih zavedni ljudje, predvsem kmetje, pri katerih so imeli svoje postojanke. Bolj ko so bili oboroženi, več orožja in opreme so lahko zaplenili sovražniku. Zato je vedno več ljudi prihajalo v partizane. Tako so rasli tudi uspehi in v letih 1944/45 so bili partizani že tako močni, da so lahko osvobodili celo Jugoslavijo. Narodno-osvobodilna vojska in partizanski odredi Jugoslavije so se ob osvoboditvi preimenovali v Jugoslovansko ljudsko armado.

Iz orožarn, ki so med vojno popravljale sovražniku zaplenjeno orožje, se je po vojni razvila moderna vojaška industrija, ki izdeluje puške, strelivo, topove, ladje, pa celo letala, podmornice in najmodernejše tanke. Tako močna in moderno oborožena se je naša armada sposobna upreti vsakemu, ki bi poskušal ogroziti našo neodvisnost. Naši vojaki pa so poleg rednega usposabljanja vedno pripravljeni tudi pomagati pri reševanju iz plazov, ob povodnjih ali pri graditvi cest, vodovodov. Vojaki so zelo veliko pripomogli k obnovi porušene domovine.

Vse to me je začelo zanimati, zato sem se vključil v obrambni in strelski krožek. Tam sem srečal borce in vojaške starešine, ki nam zelo radi pripovedujejo o partizanskih bojih in o življenju vojakov danes. Zvedel sem tudi za časopis Naša obramba. V njem piše mnogo zanimivega o orožju in vojaški opremi vseh armad sveta. Vsak mesec komaj čakam, kdaj bo prišla Naša obramba, mi odgovorila na mnoga vprašanja o vojski ter mi zastavili še več novih. Z obrambnim krožkom smo obiskali tudi vojaško letališče v Cerkljah ter vojaško gimnazijo v Ljubljani.

Tako sem spoznal, koliko truda je bilo potrebnega, da smo dobili takšno armado, kot jo imamo danes. Lahko smo zelo ponosni nanjo. Moja skrita želja je, da bi postal oficir in da bi bil dostojen naslednik borcev NOB.

Tine Hajdinjak
OŠ II. G. O. Mozirje

Med srečanjem starostnikov na Ljubnem

Pozornost do starostnikov

V naših krajevnih skupnostih je že kar udomačena navada, da se ob določenih prilikah spomnijo starejših občanov in jih povabijo na skupno srečanje. Tudi tokrat je bilo tako.

Že kar uvodoma je treba povedati, da so takšna srečanja dvojno doživetje za udeležence, saj so to največkrat ljudje, ki sicer nimajo prilike kaj dosti prihajati v stik s svojimi vrstniki. Tako se srečujejo z ljudmi iz svoje mladosti in to ob priliki, ko se jim z raznimi pozornostmi izkaže spoštovanje. Končno so mnogi starejši ljudje dokaj osamljeni in tako imajo priliko za prijetno sprostitev. V tem je torej posebna vrednost naporov, ki jih krajevni dejavniki vlagajo v takšna srečanja!

Z njimi smo bili na Ljubnem in v Mozirju, zato bomo o tem nekaj povedali. Na Ljubnem so se srečali v večnamenskem prostoru šole, tam jih je najprej v imenu krajevnih organizacij pozdravil predsednik sveta KS Ljubno inž. Nastran. Svoje misli je izrazil v želji, da bi tudi starejši krajani čutili, da jih družba ni pozabila, tako pa tudi ne vseh velikih naporov, ki so jih vlagali v graditev naše družbe. Seveda so se navzoči najbolj razveselili kulturnega nastopa, ki so ga pripravili pevci šolskega otroškega zbora in ženskega zbora pod vodstvom Lenke Kraljeve.

Zbralo se jih je kakih 110, vsi pa nad 70 let starosti. Tudi sneg in morda dolga pot jim niso preprečili udeležbe na srečanju. To pa pomeni, da radi pridejo in da so pozornosti veseli.

V Mozirju jih je prav tako sprejela šola kot goste. Tudi tu jih je bilo nad 100. Predsednik KS Mozirje Milan Šepec jim je govoril pozdravne besede v katerih je izrazil željo, da bi se dobro počutili v novem letu, da bi se skupaj poveselili in razvedrili. Najmlajši iz vrtca so starejše krajane prijetno presenetili z domiselnim sporedom. Tako pa tudi pevci šolskega zbora, ki so sploh znani po lepem in ubranem petju. Navzoče je še pozdravil predsednik Zveze društev upokojencev občine Mozirje Franjo Steiner. Hkrati pa se je v imenu povabljencev tudi zahvalil prirediteljem za tako topel sprejem. To daje ljudem občutek globokega razumevanja za življenje in počutje starejšega rodu. Posebno zahvalo je izrekel šolskemu kolektivu in VVO, ki so poskrbeli za kulturni spored, poln mladostnega veselja in lepote. Vsekakor so podobna srečanja s starejšimi občani vedno zelo pomembna, ne le za nje same, tudi za mlajše ljudi, ki tako spoznavajo razmere v katerih se bodo nekoč tudi sami znašli. Tako se polni vrzel, ki včasih obstaja med mlajšimi in starejšimi, ker se premalo poznajo med seboj, oziroma premalo vedo drug za drugega.

Rešujmo ptice pevke

Letos je opaziti, da ljudje manj krmijo ptice, kot prejšnja leta. Kot kaže pa bo zima pokazala zobe šele v drugem delu januarja in verjetno še pozneje. Zato je seveda velika nevarnost, da bo ptičji zarod žrtev zime. Vemo pa, da so prav ptice pevke tiste, ki nas s svojim petjem razveseljujejo in lepšajo naravno okolje že s svojo navzočnostjo.

To imejmo pred očmi, ko se odločamo ali bomo, ali pa ne bomo pomagali tem živalicam preživeti zimo. Res je, da bi se morali glede tega bolje povezati vsi dejavniki, ki nekako že moralno odgovarjajo za naravno zaščito. S skupnimi močmi bi marsikaj bilo lažje, saj vemo, da je prava piča zelo draga, predraga, da bi lahko segli po njej množično. Tu je le delček resnice, saj so mnogokje ljudje, ki živijo v izobilju in bi takšen izdatek ne pomenil niti malo obremenitve družinskega proračuna, le da se taki često ne spomnijo notranjih vezi do narave. K sreči niso vsi tako brezbrižni!

Še pred leti smo prav pri vsaki hiši videli ptičnice in množico ptic, ki so iskale hrano za preživetje. Saj vendar vemo, da te drobne živali segajo po nudeni hrani le takrat, ko narava tega ne omogoča. Zato bi kazalo opozoriti na to, da tam kjer je to mogoče, poskrbimo za krmljenje ptic z ustrezno pičo. To spada k srčni kulturi vsakogar!

Delo na stolpu. Prehitela jih je noč, vendar so dokončali

Čudni spomeniki

Velikokrat beremo o našem slabem odnosu do narave in okolja na sploh. Tudi v našem glasilu smo že marsikaj povedali, na marsikaj opozorili.

Žal so naša opozorila v glavnem naletela na gluha ušesa, tudi tam, kjer bi morali temu prisluhniti.

Gremo se turistično deželo, vabimo v naše kraje tujce, obljubljamo jim neokrnjeno naravo, mir in še kaj. Ob tem pa niti najmanj ne pomislimo, da tujci kritično ocenjujejo urejenost okolja, da le enkrat verjamejo obljubam, potem pa se kaj hitro širi glas o našem nemarnem odnosu do narave, ki je prav našo dolino obdala z nešteto lepotami za katere bi kje drugje znali bolje skrbeti.

Žal!

V zadnjem času je opaziti posebno zbiralno strast med našimi ljudmi. Domala v vsaki vasi že najdeš hiše, ki jih krasi posebno znamenje — star, razpadajoč avtomobil. Ponekod je tega že kar na izbiro. Sprašujemo se, čemu to služi? Ali res okusu lastnika, ki si s tem »olepša« okolje? Ali želi nekdo ustvariti videz, da ima toliko avtomobilov? Ali pa morda pomeni užitek gledati rjasto pločevino in razpadajoče ohišje jeklenih konjičkov.

Kje je ponos na svoje okolje?

Marsikdaj zaideš s poti v gozd in tudi tam naletiš na takšne spomenike. Kako neodgovoren odnos do narave je to. Kje smo se ga le naučili? Naši predniki so nekoč gozdove čistili, mi pa jih ne le zanemarjamo, jih tudi načrtno onesnažujemo.

Ali ne bi tudi logarji in gozdni delavci opozarjali na take primere, ni morda dolžnost teh ljudi med drugim tudi varovanje okolja? Seveda so ti le delček tistih, ki bi morali skrbeti za naravo. Najbolj zaskrbljujoče pa je dejstvo, da nas sploh ne moti, če imamo okoli hiš tako nesnago. Morda bi na to lahko vplivala tudi pospeševalna služba ZKZ? Nikakor ne mislimo, da bi šlo za »inšpekcijske« ukrepe. Ne, le opozorila, ki včasih tudi kaj pomenijo. Dobra beseda dobro mesto najde!

Posnemanja vredno!

Novo naselje Podvrh I v Mozirju leži v takšnem kotu, kjer je pač sprejem televizijskega programa slab, ali pa ga na nekaterih mestih sploh ni. Ob visoki naročnini za TV je seveda vse to še bolj občutljivo vprašanje, pa tudi jeze ne manjka, če je v hiši sprejemnik, ki več molči, kot pa služi svojemu namenu.

Tarnanje v takšnem primeru pač ne pomaga. Tudi TV hiša v Ljubljani je gluha na takšne pritožbe, saj je tega marsikje preveč. Zato so se krajani sami odločili. Nekdo izmed prebivalcev se je povezal s strokovnjakom za kabelsko televizijo, ta je opravil meritve in ugotovil, da bi lahko postavili skupno anteno kakih 80 m višje od naselja. To je bilo dovolj, da so sklenili postaviti odbor, ki ga je svet krajevne skupnosti imenoval in delo se je pričelo. Že prvi sestanek vseh stanovalcev je pokazal zanimanje za naložbo, ki je bila takrat ocenjena na hišo 20.000 din. Prvi del zneska se je takoj pobral in nabavil potreben material, dočim je izvajalec naročil vse tehnične pripomočke, saj ima vsaka hiša svoje vezje, ki je glede na oddaljenost od antene posebno prirejeno. Ljudje so resnično prizadevno delali, tako so kaj hitro izkopali jamo za kabel in temelj za antenin stolp. Pozneje pa je spretna skupina opravila napeljavo od hiše do hiše, kar je pomenilo, da je omrežje pripravljeno za priklop. Tega je opravil strokovnjak v dveh dneh in že smo lahko gledali 4 programe, tri dobro, enega pa za silo. Vendar pa se je želja prebivalcev uresničila.

Sedaj že dva meseca gledamo v naše zadovoljstvo več programov in to vseh 23 hiš enako dobro! Seveda bi brez posebne prizadevnosti elektroinštalaterja Čretnika in njegovega sina omrežje zahtevalo veliko več stroškov, tako pa sta prav ona opravila s pomočjo prebivalcev največ dela. Glavni organizator delovnih akcij pa je bil Edi Kokot, ki je dokazal izredno vnemo. Stolp je naredil Pavlica, postavili pa so ga z združenimi močmi.

To je le dokaz, da se marsikaj da narediti, če je volja do skupnega dela. Kot že rečeno, le tarnati ne velja! Povezati se je treba in s pomočjo krajevne skupnosti, ki omogoči urejeno poslovanje gradbenega odbora, je torej možno opraviti tudi tako zahtevne naloge in to z razmeroma malo denarja.

P. K.

Knjiga o Mozirju

V mesecu kulture bo izšel zapis o preteklosti Mozirja pod naslovom Podobe iz preteklosti Mozirja. Za izid je poskrbela Kulturna skupnost občine Mozirje. Namen zapisa je predstaviti preteklost trškega življenja, obuditi nekatere že pozabljene dogodke in nuditi mlajšim rodovom vir za proučevanje domače zgodovine. Hkrati pa so takšni zapisi potrebni tudi zato, da se med krajani širi poznavanje razmer v katerih so živeli predniki, seveda pa tudi razvoj kraja.

Pisec ni imel lahkega dela, saj so arhivska gradiva in sploh viri za podobne razprave zelo pičli. Posebno uničenje vsega tega so prinesli vojni časi, saj so takrat, leta 1943, Nemci odnesli iz vseh trških arhivov v sedanji občini dokumente, češ, da jih bodo tako zavarovali pred uničenjem. Od vsega odnešenega je le bore malo prispelo nazaj, seveda pa nič v kraje odkoder so bile listine odnešene.

Želja pisca je, da bi ta ljubiteljski zapis odgovoril na vsaj nekatere nejasnosti iz preteklosti Mozirja in da bi spodbudil mlajše raziskovalce k nadaljevanju prizadevanj za domačo zgodovino.

Vsebina predstavlja nekak bežen pregled skozi čas, vse do NOB in osvoboditve Mozirja 1944. Poudarek pa je na medsebojnih odnosih ljudi v takratnem trgu, ki je imel posebne pravice in je zato opisovanje vsega tega še bolj zanimivo.

Zapis bo predstavljen javnosti v času prireditev ob mesecu kulture.

Mozirje pred 90 leti

Zanimivo je prebirati stare opise domačih krajev, dvakrat zanimivo, če so v njih vtisi in doživetja tujca. Tak je bil bolgarski profesor-slavist Aleksander Teodorov, ki je leta 1895 z družino preživel tri poletne mesece v Mozirju. Dve leti kasneje je svojim rojakom napisal blizu trideset strani Spominov na letovanje med Slovenci (izšli so v zborniku Bolgarski pregled).

Od tistega trenutka dalje, ko je prišlece na železniški postaji pričakal voz mozirskega gostilničarja, da jih odpelje v Mozirje, je z odprtimi očmi zrl na svet okoli sebe, zlasti pa opazoval značaj in početje Mozirjanov. Pri tem pa je imel vedno v mislih tudi svojo domovino in primerjal...

In kaj so odkrile njegove oči?

Tisto, kar je zaman iskal v Bolgariji, je našel tu: lepo naravo, združeno z udobnim bivališčem, dobro hrano, možnostjo za kopanje, pa tudi prijazne ljudi. Gostilničar, izobražen in razgledan človek, je goste popeljal k cerkvici na bližnje Brezje, da jim razkaže okolico. Odslej je Teodorov sam hodil na sprehode in hvalil Mozirjane, ki so označili poti in na vzpetinah postavili table z oznako razgleda. — Planinec bolgarski gost ni bil, spoznal je le bližnjo okolico, prišel še v Nazarje in Rečico. Ne pozabi pa omeniti, da se je s planinci — tudi ženske so bile med njimi — srečal v Mozirju, ko so se vračali s hribov z dolgimi, na koncu okovanimi palicami, in pripovedovali o prirodni zanimivosti na poti — Presihajočem studencu. — Ko govori o urejenosti, namenjeni letoviščarjem, predstavi bralcu dve organizaciji, ki jima gre zasluga za to: olepševalno društvo in Savinjsko podružnico slovenskega planinskega društva (za obe navaja tudi slovensko ime).

Nič manj kot tisto, kar je v Mozirju bilo neposredno namenjeno letoviščarjem, pa ga niso zanimale značajske poteze in življenje domačinov. Bolgarom predstavlja Teodorov Slovence kot delavne, prikupne in pobožne ljudi. O pobožnosti mu govore kajpada številne cerkvice in kapelice. Ne pozabi povedati, da uživata posebno spoštovanje svetnika Slovanov — Ciril in Metod. — Kot pedagoga je Bolgara zanimala tudi šola, kjer sta takrat učila učitelj in učiteljica. Z izrednim priznanjem govori o učitelju: dobrem pedagogu, odličnem sadjarju in prosvetljevalcu odraslih. (Takrat je bil v Mozirju nadučitelj Franc Praprotnik, v resnici znan sadjar in šolnik). Teodorova je pritegnil učiteljev sadovnjak, pravzaprav napis ob vhodu — Slomškovi verzi o koristnosti sadja. Učitelja je poslušal kot predavatelja za odrasle na gostilniškem vrtu v Ljubiji. Takih sestankov je bilo več, čeprav je bilo poletje in veliko dela na polju. — Stiki z domačini so mu odkrili še eno potezo: ljubezen do petja in glasbe. Šolarji so mu v pozdrav zapeli, z ubranim petjem so začenjali poučne sestanke, potujoči muzikanti so mu zaigrali Šumi Marica.

Zanimivo je mnenje profesorja Teodorova, da ima vsak od Mozirjanov svoje nazore, da pa jih te razlike ne motijo, ko gre za koristi skupnosti. Torej v trgu ni opazil strankarske razcepljenosti, pa tudi o kakih nemškutarjih ali Nemcih ne govori. Mozirje je imelo pač povsem slovenski značaj.

Avtorjeva predstavitev Mozirjanov ob koncu prejšnjega stoletja je za nas še posebno laskava, saj pripominja, da je Mozirje Slovenija v malem. Primerjava z bolgarskim načinom življenja izzveni vselej v korist Slovencev. Iz tega pa izhaja tudi avtorjev namen: z opisom Mozirjanov je želel spodbuditi bolgarske rojake.

Božena Orožen

Hlače tudi v Ameriko

Letos je zabeležil Elkroj prvi izvoz hlač na ameriško tržišče in to v San Francisco. Gre za skupen izvoz nekaterih jugoslovanskih delovnih organizacij. Surovino so zagotovili v Bači v Podbrdem, pomožni material je nudil Jugotekstil iz Ljubljane, izdelavo pa so opravili v Elkroju Mozirje. Za sedaj je odposlanih preko luže 7180 hlač, te so naredili po modi, ki velja na ameriškem trgu, namreč tam je moderno karirasto blago, pa tudi krojenje je dugačno.

V Elkroju so prepričani, da to ni zadnji izvoz v Ameriko.

Če bo po načrtih, naj bi sčasoma izvoz v ZDA predstavljal takšen obseg, kot ga dosegajo v ZRN, to pa je okoli 600.000 hlač.

O deklah in hlapcih

Že smo pisali o tem, da pripravlja občinski sindikalni svet zapis o razmerah v katerih so živeli in delali nekoč posli na kmetih in posestvih. Gre za delovne in življenjske razmere hlapcev, dekel, varušk, pastirjev in podobno. Gradiva iz katerega bi lahko pisec raziskave zanesljivo ugotavljal dogajanja je skoraj zanemarljivo. Zato naprošamo nekdanje posle, da se z dopisnico zglasijo na naše uredništvo in tako pripomorejo k stvarni ponazoritvi takratnih delovnih razmer teh ljudi. Zadošča torej le naslov in pripomba kaj je kdo delal in obiskovali vas bomo. Zelo pa bo hvaležno sprejeta vsaka fotografija iz tistih časov, ki pač ponazarja kakšno skupino kmečkih poslov. Naj vam ne bo pretežko napisati dopisnico!

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE MOZIRJE

Na podlagi 13. člena pravilnika o pogojih in merilih za delno nadomeščanje stanarin imetnikom stanovanjske pravice na območju občine Mozirje, se razpisuje

NATEČAJ

o zbiranju vlog — zahtevkov za delno nadomeščanje stanarin v letu 1986

Upravičenci do delne nadomestitve stanarine so imetniki stanovanjske pravice na družbenih stanovanjih, ki izpolnjujejo splošne pogoje ter osnove in merila po pravilniku o pogojih in merilih za delno nadomeščanje stanarin imetnikom stanovanjske pravice na območju občine Mozirje.

Delna nadomestitev stanarine temelji na socialnih razmerah družine in je odvisna:

— od števila družinskih članov,
— od stvarnega mesečnega dohodka na družinskega člana v minulem letu,
— od višine stanarine izražene v deležu od dohodka družine.

Delno nadomestitev stanarine lahko upravičenec prejema le za standardno stanovanje, ki na število družinskih članov ne presega dogovorjenih normativov.

Imetnik stanovanjske pravice je upravičen do delne nadomestitve stanarine, če je višina stanarine, ki jo plačuje, višja od ugotovljene znosne stanarine.

Znosna stanarina izraža družbeno sprejemljivo obremenitev družine in se določi v odstotkih od stvarnega mesečnega dohodka na družinskega člana posameznega tipa družin, doseženega v minulem letu in znaša:

Tip družine (število članov)	znosna stanarina (% od stvarnega mesečnega dohodka na člana družine
1	6,8
2	3,00
3	1,53
4	1,00
5	0,64
6	0,52
7 in več	0,33

Skupen stvarni mesečni družinski dohodek upravičenca in njegove družine ne sme presegati dogovorjeno raven socialne varnosti, ki je izražena v odstotkih od poprečnega mesečnega čistega osebnega dohodka v SRS.

Upravičenci do delne nadomestitve stanarine vložijo zahtevek za delno nadomestitev stanarine do vključno 15. II. 1986 na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Mozirje — odboru za solidarnost in sicer:

— upravičenci, ki so v preteklem letu že prejemali delno nadomestitev stanarine na obrazcu SPN-2 (Obr. 8,70)
— upravičenci, ki doslej še niso prejemali delne nadomestitve stanarine na obrazcu SPN-1 (Obr. 8,40).

Navedeni obrazci se lahko dobijo v knjigarnah in v strokovni službi za SSS občine Mozirje, kjer lahko interesenti dobijo vsa podrobnejša navodila.

Pesem zdomca

Po dolgem času se nam je spet oglasil rojak Franc Gluk, ki je na začasnem delu na Bavarskem. Poslal nam je pesmico v kateri nam opisuje svojo Zadrečko dolino. Takole je zapisal.

Dreta

*Pod **Černivcem** sred skalovja*
potoček mali se rodi,
*ki skozi **Novo Štifto** žubori,*
*in ko pozdravlja **Gornji grad***
*ji v **Šokatu** doma je hčerka*
ki tuď pozna jo star al' mlad!

Ko zapušča grad zdaj škofov
veselo mi naprej šumi,
*pri **Gradišu** vsem poznano,*
kjer včasih je kamenje ropotalo,
— le tistih časov zdaj več ni!

Še par ovinkov je do mosta
*gostilna **Fricelj** tam stoji;*
le kdo mi zdaj to ne verjame,
*da izpod **Menine** naše znane*
*še **Kropa** se pridruži ji.*

***Bočani**, — ti imajo pač svoj zakon,*
zato vasi izogne se,
*pretihotapi se skoz' **Otok**,*
kjer pridruži se ji potok, ki
*— **Bočnica** mu je ime.*

*Mimo **Delc** zdaj do **Vologa***
si vesela žubori,
*se pred **Šmartnim** ji pridruži*
*izpod **Letošča** sin še mrzli,*
ki mlinsko tam kolo vrti.

Zdaj pa urno in veselo
s skupnimi močmi na delo,
*da zavrtimo **Rojtnu** žago,*
saj edina je v dolini,
ki je še za kakšno rabo!!

Kje ostajaš zdaj zaspanka
*ti **Lizavnica** poscanka?*
Pridi urnega koraka
*je **Voložnica** sestra tvoja,*
ki na te že težko čaka.

Ko so zbrani sestre, brati,
jim tako zdaj pravi mati:
*pri **Tevžu** jez je šel v pozabo —*
*kovačnice pri **Žviplu** ni,*
*pri **Mlinarju** pa mlin že spi!*

Brez dela jim je dolgočasno
radi se igrali bi,
***Jerinu**, **Trnu**, vedno **Grmu**,*
ko veselo se lovijo
v kleteh zapuščajo sledi.

***Lačja vas** zdaj ni več daleč*
tu hmeljarjev polja so,
*se pri **Tratah** spomne mati,*
*da sin **Potok** čaka že,*
*in rad bi z njimi v **Kokarje**.*

*Z hriba **Kokarska Marija***
blagoslov jim svoj deli,
*pri **Martinčku** sestre zbrane*
— daleč naokrog poznane,
ostale so v spominu mi.

Pot se njena zdaj končuje,
vidita se stolpa dva,
kdor še ugiba naj verjame, da
*z družino svojo reka **Dreta***
*prispela je v **Nazarje**,*
*in tam **Savinja** bistra v naročje*
svoje jo ujame!

*Taka je dolina **Drete**,*
kjer gostoljubni smo ljudje, vsak
pozna tu naše šale —
včasih sladke, včasih slane,
***Zadrečani** smo pač možje!*

Stari običaji so še vedno živi in prav je tako. Prizor je posnet na Rečici

Veterinarsko dežurstvo

20. 1. do 26. 1. 1986 Lešnik Marjan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-219
27. 1. do 2. 2. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
3. 2. do 9. 2. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-179
10. 2. do 16. 2. Lešnik Marjan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-219
17. 2. do 23. 2. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112

Dežurstvo elektro Celje Nadzorništvo Nazarje

Od 27. 1. do 2. 2. Lever Peter Paška vas tel. 884-150
Od 3. 2. do 9. 2. Jeraj Franc Prihova tel. 831-910
Od 10. 2. do 16. 2. Tratnik Franc Pusto Polje tel. 831-263
Od 17. 2. do 23. 2. Marolt Marko Mozirje tel. 831-877
Od 24. 2. do 2. 3. Nadvežnik Srečo Nizka tel. 831-706

V slučaju kakšnih sprememb pokličite elektro Celje tel. 25-841, kjer dobite potrebne informacije.

Kino Mozirje v februarju

1. 2. Bojevnik izgubljenega sveta — ameriški film — pustolovski
4. Mladi vojščaki — ameriški film — avanturistični
6. Zadnja pozejdonova avantura — ameriški film
8. 9. Osamljeni oče — ameriški film — komedija
11. Nova Emanuela — ameriški film — erotični
13. Tihi Bes — ameriški film — akcijski
15. 16. Štrajker — ameriški film — pustolovski
18. Pet zmajevih krempljev — Hong Kong — karate
20. Vedoželjna Rita — angleški film — drama
22. 23. Policijska akademija — ameriški film — komedija
25. Nočna patrola — francoski film — kriminalka
27. Bankirka — francoski film — drama

Kino Ljubno v februarju

Od 3. II. do 9. II. 1986 Dnevi domačega filma
3. II. Ljubezen — slovenski film
4. II. Delo za določen čas — komedija
5. II. Bele trave — slovenski film
6. II. Varljivo poletje
7. II. Ne čakaj na maj — slovenski film
8. II. Doktor — slovenski film
9. II. Moj oče na službeni poti
1. — 2. II. Gola pesnica — ameriški film
15. — 16. II. Kradljivci zlate kobre — avanturistični film
22. — 23. II. Bojevniki Bronxa — italijanski film

Kino Gornji Grad v februarju

1. 1 — 2. februarja film Šampijon njenega srca — Ameriški film
2. 8 — 9. februarja film tiha jeza Ameriški film
3. 15 — 16. februarja film Človek s štirimi nogami Jug. film
4. 22 — 23. februarja film Rdeči Ameriški zgodovinski film

Kino Nazarje v februarju

1 — 2. Flesh dans, ameriški film
5. Veličastni par, japonski film
8 — 9. Tajna nidže, Hong Kong film
12. Sanjarjenje neke žene, brazilski film,
15 — 16. Superagenti, ameriški film
19. Po prvi ljubezni, francoski film
22 — 23. Krul, ameriški film
26. Mali rop vlaka, ameriški film

Seidl v spodnještajerski Švici (3. del)

Obnovimo na kratko: Johann Gabriel Seidl (izg. zajdl) nas vodi v svojem nemško pisanem potopisu iz tridesetih let prejšnjega stoletja v Logarsko dolino, ki jo imenuje spodnještajerska Švica. Prejšnjikrat smo z njim prispeli do Mozirja ter slišali zgodbo o zvonu na Čreti in izvedeli za jamo v Radegundi, ki naj bi bila zdravilna.

Lepa pot nas vodi ob Savinji navzgor. Mogočne klade ležijo v vodi in čakajo na dež, zaradi katerega bo voda narastla in jih odnesla naprej; pričajo o zagnani trgovini z lesom v teh krajih. Tu se nam kaže nenavadno slikovita pokrajina, ki bi jo našim bralcem radi predstavili v sliki, ko ne bi bila za značilnost področja bolj odvečna kot to, kar v resnici dajemo (1). Njeni glavni točki sta grad Vrbovec (2) in samostan Nazarje (3). Novi in že precej poškodovani grad Vrbovec, čez katerega zidove sega le nekaj razvalin starega gradu, stoji samoten in nenaseljen na drugi strani slabega mostu ob izlivu živahne rečice Drete (4) v Savinjo. Iz položaja starega gradu na neke vrste otoku in iz podobnosti slovanskega imena Mozirje želijo nekateri domnevati, da je stari Možberk (5), rezidenca pregnanega vzhodnomoravskega vojvoda Pribina (ki mu je Ludvik I. dal »neki del spodnje Panonije ob reki, ki jo imenujejo Savinja« leta 836 v fevd in pozneje — leta 848 — v last), stal tu, čeprav ga Hormayr prestavlja ob Zalo v zalski županiji na Madžarskem (6).

Na griču za Vrbovcem leži zelo obiskana božjepotna cerkev frančiškanskega samostana Nazarje, v katerem je nekoč živel neki pater Spöck kot lekarnar, ki si je pridobil v deželi velik sloves s svojimi antimonovimi pripravki v prahu, tako imenovanimi Spöckovimi prški (7). Pozornost zbuja ime tega samostana: v okrožju imamo torej Nazarje (8) in Goro Oljko (9), ki tvorita z občino Jeruzalem v mariborskem okrožju (severno od Ormoža) redko triperesno deteljico novozaveznih poimenovanj.

Nad Mozirjem se dolina razširi.. Visoka pogorja — mozirska višavja, gornjegrajske planine in v daljavi goli kamniti velikani, proti katerim smo hiteli — zamejujejo obzorje. Vinogradov ni več, z vzhoda piha bolj mrzel veter, vse naznanja bližino alpskega področja. V približno eni uri smo prišli mimo trga Rečica (10) do razpotja tik ob Savinji. Po poti, ki vodi čez most na desni breg in ki se oddalji od našega cilja, smo želeli iti le v duhu.

Pripeljala bi nas najprej do znamenite božjepotne cerkve sv. Ksaverija na Stražah (11). Visoko nad svetlo zelenimi pašniki stoji župnišče, nekoč izpostava jezuitov, ki so znali za tukajšnjo zakladnico pridobiti največji del dragocenosti, katerih ostanke še lahko občudujemo. Poleg mnogih dragocenih in umetelno izvezenih mašnih oblek, pri katerih so delale lastnoročno francoske in poljske kraljice in celo velika Marija Terezija, in z žlahtnimi kamni bogato okrašene monštrance najdemo krasen obhajilni kelih iz najčistejšega zlata. Polreliefno delo na njem, ki predstavlja prizore iz Odrešenikovega življenja, je zelo umetelno, vendar ne v ravno najboljšem slogu. Pripovedujejo, da je umetnik, ki ga je dokončal, pred dovršitvijo svojega dela oslepel.

Pičlo uro hoda od sv. Ksaverija leži trg Gornji Grad (12), središče velikega gospostva, ki pripada vsakokratnemu ljubljanskemu škofu. Razvalina starega gradu leži ob vznožju lepe, 4758 dunajskih čevljev (13) visoke planine Menina (14), ki ponuja s svojega vrha čudovit razgled. Novi, veliki dvorec je vreden, da tu in tam sprejme pod svojo streho knezoškofa. Največja gornjegrajska znamenitost je cerkev s kupolo in novo zgrajenim zvonikom. Nedvomno je najlepša cerkev na Štajerskem — svetla, visoka, prostorna, vzvišeno preprosta in z lepimi slikami marljivega Kremser-Schmidta, ki bi si zaslužile skrbno obnovo. Zunanja stran cerkve je okrašena z upodobitvami v kamnu nekaterih ljubljanskih škofov v ploskem reliefu; v zid stanovanja sodnijskih služabnikov je vzidan rimski kamen. Leta 1140 je patriarh iz Ogleja tu ustanovil benediktinski samostan. Iz njegove posesti je cesar Friderik IV. dotiral novo ustanovljeno ljubljansko škofijo. Leta 1635 je bil Gornji Grad med kmečkim uporom, ki ga je zadušil grof Jurij Ludvik von Schwarzenberg, prizorišče najbolj krvavih grozovitosti.

OPOMBE

(1) Seidl misli s tem na jekloreza, ki prikazujeta Iglo in Logarsko dolino; ponatisnjena bosta v nadaljevanju (v 5. in 6. delu). — (2) Seidl piše: Altenburg; pri naslednji omembi pa ga vendarle imenuje tudi s slovenskim imenom: Werbouz. — (3) Seidl: Nazareth. — (4) Seidl: Drieth. — (5) Pri Seidlu: Moosburg; prvi del tega imena naj bi bil soroden z imenom Mozirje. — (6) Hormayrovo predvidevanje šteje današnje zgodovinopisje za pravilno. — (7) O tem smo že slišali v enem od prejšnjih potopisov, in sicer pri Janezu Antonu Zupančiču. — (8) Seveda piše Seidl Nazareth, kar se v nemščini ujema s svetopisemskim imenom Nazaret. — (9) Pri Seidlu Ölberg, kakor se v nemščini imenuje tudi svetopisemska Oljska gora. — (10) Seidl: Riez (Roshiza). — (11) Seidl: St. Xaver in Strasche. Torej gre za Radmirje. — (12) Pri Seidlu: Oberburg (Gornigrad). — (13) Če to število pomnožimo z 0,316 metra, kolikor znaša en dunajski čevelj, dobimo 1504 metre, torej 4 metre manj od dejanske višine. — (14) Seidl piše: Menina-Alpe.

Prevod in opombe
Peter Weiss

Nove knjige v matični knjižnici Mozirje

I. LEPOSLOVJE: Zupančič, B.: Veter in cesta, Ameriški roman: Faulkner: Krik in bes, Shaw: Na življenje in smrt, Singer: Suženj, Bellow: Dekanov december, Malamud: Novo življenje, Nabokov: Ada ali strast. Zbirka Prešernove družbe: Prešernov koledar 1986, Sedej: 100 znanih slovenskih slik, Likar: Ljudje pravijo o zdravju, Mikeln: Zgaga Vojvodine kranjske, Škrinjar: Grenko brinje, Mal: Baronov mlajši brat, Peršak: Sledi, Kaufelt: Spominek, Svetina: Ukana 4. del, Bor: Sto manj en epigram, Gary: Stiska kralja Salamona, Gresserov-Golovin: Moja ljuba Slovenija, Kundera: Neznana lahkotnost bivanja

II. STROKOVNA LITERATURA: Atlas Slovenije, Perović: Igrajmo tenis, Leibowitch: Aids, Ličina: Izdaja, König: Vera je svoboda, Mazeaud: Gore golega človeka, Domingo: Mojih prvih štirideset let, Kuret: Glasbena Ljubljana, Besede skladateljev, Kos, M.: Srenjeveška kulturna, družbena in politična zgodovina Slovencev

III. MLADINSKA LITERATURA: Roža čudotvorna, Marodič: Deček iz zaboja, Mate: Kurja vojska, Sitar: Brata Rusjan, sodi in letala, Rožanc: Pravljica, Maurer: Kadar Vanči riše, Pravce, Afanti, Hofman: Odisej in zvezde, Prosen: Astronomček Tonček, Snoj: Domen Brezdomni in deklica Brezimena, slikanice: Krivopetnice in zlatorog, Grimm: Bratec in sestrica, Bizjak: Zajec brez hiške, Rogelj: Kurirček Tinček, Kurirčkova slikanica: Peroci: Nina v čudežni deželi, Radoičič: Dežnik, Grabeljšek: Srnjaček, Schmidt: Moj robot

Savinjske NOVICE

„Savinjske novice" izhajajo mesečno - Izdaja SZDL občine Mozirje - Urejuje uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik - Fotografska priprava Ciril Sem - Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 831-609 - Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka:

52810-637-55424 - Savinjske novice, glasilo SO Mozirje - Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu - Stavek, filmi in prelom DIC, tozd Grafika Novo mesto - Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani - Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.